Elim deb, yurtim deb yonib yashash kerak!

Turkiston

1925 yildan chiqa boshlagan

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI «KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOIY HARAKATINING GAZETASI

2002-yil 13-iyun, payshanba
№ 72 (14563)

ҲАРАКАТ ФАОЛИЯТИДАН

Қашқадарё вилоят ҳокимлиги ўрта махсус касб-ҳунар худудий бошқармаси Ҳаракатнинг вилоят Кенгаши билан ҳамкорликда Қарши қишлоқ хўжалиги касб-ҳунар коллежида "Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар" китобини ўрганишга бағишланган конференция ўтказди.

Анжумандан кўзланган мақсад талаба ёшлар онгида миллий истиқлол ғоясини шакллантириш, етук, теран фикрлайдиган ёшларнинг мустақиллигимизни мустаҳкамлашдек эзгу ишларни амалга ошириш учун содиқ фарзандлар бўлиб етишишларига кўмаклашиш, қолаверса, бошланғич ташкилотлар етакчилари фаолиятини такомиллаштириш, иш лар фаолияти самарадорлигини оширишдан иборат.

Аббос ДЎЛАНОВ

* * *

"Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Самарқанд вилояти Кенгаши ва Маданият ишлари бошқармаси ташаббуси билан вилоятдаги барча умумтаълим мактаблари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари битирувчилари ўртасида "Битирувчи—2002" байрам кечасини ўтказиш бўйича ишлар бошлаб юборилди. Байрам кечаси жорий йилнинг 24 июнь куни Самарқанд шаҳридаги "Мўъжиза" концерт мажмуасида бўлиб ўтиши белгиланди. Тадбирда 4500 нафар битирувчилар қатнашиши ва республикада таниқли эстрада гуруҳлари ва яккахон хонандаларнинг чиқишлари режалаштирилган. Байрам кечасига мактаблар, ўрта махсус билим юртлари ва олий ўқув юртларининг иқтидорли ўқувчи ва талабалари таклиф этилиб, уларга аттестат ва дипломлар, Ҳаракат вилоят Кенгашининг фахрий ёрлиқлари топширилади.

* * *

Ҳаракатнинг Самарқанд вилоят Кенгаши ҳамда Оқдарё туман ҳокимлиги томонидан тумандаги ташландиқ ҳолга келиб қолган маданият ва истироҳат боғи "Камолот" боғига айлантирилди. Туман марказида жойлашган бу боғда ўтказилаётган барча тадбирлар "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ташаббуси билан амалга оширилмоқда. Таъмирланган боғда ёшлар учун барча шарт-шароитлар яратилган.

Беҳзод АБДУНАЗАРОВ

* * *

"Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Зангиота тумани Кенгаши ва "Соғлом авлод учун" хайрия жамғармасининг туман бўлими томонидан болалар учун махсус байрам ўтказилди.

Барча болаларга "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати туман Кенгаши, туман халқ таълими бўлими ва "Соғлом авлод учун" хайрия жамғармаси туман бўлимининг эсдалик совғалари топширилди.

Д. АЛИМОВ

ОҚ ЙЎЛ, ОМАД ЁР БЎЛСИН!

Яқинда МДҲ ва Болтиқбўйи мамлакатлари ўсмирлари ўртасида Москвада бўлиб ўтадиган халқаро турнирга республикамиз ёш спортчилари ҳам таклиф этилганлиги ҳақида хушхабар келди. Мазкур мусобақалар мактаб ўқувчиларининг ёзги таътил кунларида, аниқроғи, 14-24 июнь кунлари бўлиб ўтади, унда ёшлар спортнинг 19 тури бўйича куч синашадилар. Куни кеча пойтахтимиздаги Олимпия шон-шуҳрати музейида 150 нафар ўқувчидан иборат Ўзбекистон терма жамоаси аъзоларини Москва турнирига жўнатишга бағишланган тантанали кузатув маросими бўлиб ўтди.

Бурҳон РИЗОКУЛОВ олган сурат

Жонибек МУҚИМОВ — Бухоро спорт мактаби ўқувчиси:

— Кураш сирларини тоғамдан ўрганганман. Бухорода ном қозонган Исмоил Туробов, Барно Жўраев каби устозларим мураббийлигида бир неча мусобақаларда муваффақиятли иштирок этганман. Бироқ бу сафар барча рақибларимнинг елкасини ерга теккизиб, юртимиз байроғини баланд кўтариш ниятидаман.

Камол АҲМАТОВ — Тойлоқ спорт мактаби ўқувчиси:

— Спортнинг самбо, дзюдо, миллий кураш турларига бўлган қизиқишимда мени залга олиб борган акамнинг ҳиссаси катта. Келажакда акам, устозим — самбо бўйича уч бор жаҳон чемпиони Ш.Жўраевлар эришаолмаган ютуқларни қўлга киритиб, олимпиадаларда ҳам қатнашиб, ўзбек спорти овозасини оламга таратиш мақсадидаман.

Маросимда иштирок этган Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Баҳодир Махситов ёш спортчиларимиз Москва турнирида муваффақиятли иштирок этишлари учун барча зарур шароитлар яратилганлигини алоҳида таъкидлади. Анжуманда Ўзбекистон Халқ таълими вазири Рисқул Жўраев, Миллий Олимпия қўмитаси президенти Собир Рўзиев, Ўзбекистон Ички ишлар вазирининг биринчи ўринбосари Ботир Парпиев, жаҳон ва олимпия чемпионлари қатнашишди.

Шу куни спортчиларимизда зафарга илҳомлантирувчи кайфият яратиш мақсадида Мудофаага кўмаклашувчи "Ватанпарвар" ташкилоти томонидан тантанали мушакбозлик бўлиб ўтди.

Воҳид БОЙМУРОДОВ, «Turkiston» мухбири

КУРАШ ХАЛҚАРО МАЙДОНДА

Кейинги йилларда курашнинг халқимиз ҳаётидаги аҳамияти ортиб, спортнинг бу турига бўлган қизиқиш кучайди. Пойтахтимизда айни пайтда дунёнинг 12 давлатига ўзбек кураши бўйича мутахассислар тайёрлаб берувчи Халқаро Кураш Институти фаолият кўрсатмоқда.

Яқинда Республика Маънавият ва маърифат Кенгашида Ёзувчилар уюшмаси, Халқаро Кураш академияси, Ўзбекистон Республикаси Бадиий академияси ҳамкорлигида, "Ўзбек кураши - азалий маънавий қадриятимиз" мавзуидаги илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлиснинг Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси Нарзулла Жўраев, Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши масъул котиби Аслиддин Болиев, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси Абдулла Орипов, Халқаро кураш академияси президенти Норқул Юсупов, "Ўзбекистон овози" газетаси бош муҳаррири Сафар Остонов иштирок этди. Қатнашганлар ўзбек кураши тарғибот-ташвиқотини янада кучайтириш, уни ривожлантиришнинг ягона тизимини яратиш лозимлигини таъкидладилар.

Воҳид СУННАТ

ИЖОДИЙ КЕЧА

Республика Ёзувчилар уюшмасида истеъдодли шоирлар Қўчқор Норқобил ва Хосият Рустамованинг ижодий кечаси бўлиб ўтди.

Кечани Ёзувчилар уюшмаси раисининг ўринбосари шоир Сирожиддин Саййид бошқарди. Унда сўзга чиққан Ўзбекистон халқ шоири Усмон Азим ва таниқли шоирлар Икром Отамурод, Эшқобил Шукур, Маҳмуд Тоир ҳар икки ижодкор шеърияти ҳақида гапирди.

Кечада бир қатор ёш ижодкорлар ҳам иштирок этиб, ижод намуналаридан ўқиб эшиттирди.

Гулида АБДУЛЛАЕВА

ДИЙДОРЛАШУВ

Бугунги талаба, эртанги мутахассис. Уни иш билан таъминлаш эса албатта у туғилиб ўсган ҳудуд-

даги корхона-ташкилотлар зиммасида бўлади.

Пойтахтимизнинг "Ўрда" гузарида бўлиб ўтган учрашув одатдагиларидан ўзгача бўлди. Наманган шаҳар ҳокимлиги ташаббуси билан ташкил этилган тадбирга Наманагандан келиб пойтахт олийгоҳларида таҳсил олаётган талабалар ҳамда наманганлик ижодкорлар таклиф этилди.

Тадбирда сўзга чиққан Ўзбекистон Халқ шоири Абдулла Орипов, Ўзбекистон Халқ артисти Ёқуб Аҳмедов, Олий Мажлиснинг ёшлар ишлари қўмитаси раиси Азамат Зиёлар бетакрор талабалик даври, ёшлар зиммасидаги бугунги улуғвор вазифалар ҳақида гапиришди.

— Шаҳар ҳокимлиги, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати шаҳар Кенгаши, "Маҳалла" жамғармаси, партия ташкилотлари тадбирни ташкиллаштиришда жонбозлик кўрсатишди,—дейди тадбир ташкилотчиларидан бири Маматвали Турғунов.

Тадбир якунида шоир Ҳабиб Саъдулла пойтахтимиздаги 14 та олийгоҳдан таклиф этилган наманганлик ёшларга ҳокимлик ва ҳомий ташкилотлар совғаларини топширди.

Хуршид РЎЗИЕВ

ЭЛ—ЮРТ ОЛДИДА ҚАРЗДОРМИЗ

Навоий вилояти ҳокими ўринбосари Дўстмурод Холиқулов билан суҳбат

> **Навоий вилоятини Ўзбекистонимизнинг ўзига хос ва бетакрор хазинаси, десак, ҳеч қандай муболаға бўлмайди.**
>
> Ислом КАРИМОВ

— **Дўстмурод Ҳайдарович, яқинда бўлиб ўтган халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида Юртбошимиз раҳбар лавозимидаги ҳар бир инсонни яна бир марта сергакликка, ташаббускорликка ва фаолликка ундади. Бунинг сабабини сиз қандай изоҳлайсиз?**

— Халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида Юртбошимиз таъкидлаганидек, кейинги йилларда вилоятимизда катта бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфаси ўзгарди, одамларга муносиб турмуш шароити яратиб бериш, ўтмишимиз, аждодларимизни қадрлаш, буюк тарихимизни ардоқлаш керак. Бу борада кўпгина хайрли ишлар қилинди. Лекин тан олиб айтиш керакки, бу ишлар шахсан Президентимизнинг ташаббуси билан амалга оширилди.

Давлатимиз раҳбари буюк бобомиз Алишер Навоийнинг 560 йиллик тўйини шу вилоятдан бошлаймиз, бунинг учун шоир номида боғ барпо этиб, муаззам ҳайкал ўрнатамиз, деган ташаббуси туфайли вилоят марказида қирқ йилдан буён қаровсиз ётган ер обод этилди. Навоий шаҳрида улуғ бобомизга муаззам ҳайкал ўрнатилди. Нафақат вилоят марказида, балки Кармана шаҳрида ҳам кенг кўламли қурилиш ва ободонлаштириш ишлари амалга оширилди, миллий меъморчилик анъаналарини замонавий услублар билан уйғунлаштирган гўзал иншоотлар қад кўтарди. Навоий шаҳридаги халқаро аэропорт замонавий асосда қайта таъмирланиб, ишга туширилди.

Қосим Шайх ва Чашма ёдгорлик мажмуалари қайта таъмирланди, Работи Малик обидаси эса яна тарихий қиёфасини тикламоқда. Аэропортдан шаҳарга олиб чиқувчи узундан-узоқ йўлнинг икки тарафида қатор янги боғ-роғлар, янги каналлар барпо этилди ва кўчалар обод қилинди. Хотира майдони, Алишер Навоий меъморий мажмуаси, кўпдан-кўп лицей ва коллежлар бунёд этилди.

Сессияда Юртбошимиз Фарғона водийси, водий аҳлининг ободончиликка бўлган муносабатини бизга ибрат қилиб кўрсатишида чуқур маъно бор. Йўллар атрофи озода ва гулзор бўлса, кўчалар чиннидай тоза бўлиб, арикларда зилол сувлар оқиб турса, ҳар қандай кишининг кўнгли яйраб кетади. Буни ҳаммамиз яхши биламиз. Лекин аксарият ҳолларда шунга амал қилмаймиз, мана шу оддий ҳаётий ҳақиқатни унутиб қўямиз. Кимдандир ташаббус чиқишини, кимдир шу ишни бошлаб беришини кутиб ўтирамиз.

Оддий бир мисол: Кармана тарихи. Юртбошимиз шу масалага ҳаммамизнинг диққат-эътиборимизни қаратгунча, унга лоқайд муносабатда бўлганмиз. Мана, ҳозир Карманага келсангиз, бахри-дилингиз очилади. Ёдимда, тўрт-беш йил олдин у жуда хароб аҳволда эди. У ёғини сўрасангиз, шўро тузими даврида ҳам бу шаҳарга биров қайрилиб қарамаган, бир ғишт қўймаган. Мана шу Қосим Шайх обидаси етмишинчи йилларда таъмирлаб бошланган, лекин яна ташлаб қўйилган. Юртбошимиз бу обиданинг тарихий қийматини бизларга тушунтириб, унга алоҳида эътибор қаратгач, кўрсатма бергач, у қайтадан таъмирлана бошланди. Ҳозир бу зиёратгоҳга йўлингиз тушса, кўриб қувонасиз, ғурурланасиз, лекин нега биз Президентимиз айтмагунча, ўзимиздан билиб шу ишларни қилмаймиз?

Давлатимиз раҳбари сессияда ўзларингдан билиб, ўз уйларингни, ўз кўчаларингни, ўз қишлоқ ва шаҳарларингни обод қилинглар, умрни беҳуда ўтказманглар, инсонга ўхшаб ёниб яшанглар, деган фикрни илгари сурди. Табиийки, бундай ишларда вилоят ва туманларнинг турли даражадаги раҳбарлари бошқаларга ибрат бўлиши даркор. **"Ҳар биримиз, айниқса, раҳбарман деб юрган одамлар шуни яхши англаб олишимиз кераккки, ҳеч ким четдан келиб, бизнинг муаммоларимизни ечиб, бизнинг ишимизни бажариб бермайди. Фақат ўз кучимиз, ўз ақл-заковатимиз, ўз имкониятларимизга таянишимиз лозим",** — Юртбошимиз айтган бу фикр зиммамиздаги масъулиятни ошириб қолмай, ўз вазифамизга ақл-заковат билан ёндошишни ҳам тақозо этади.

—Президентимизнинг танқидий мулоҳазалари қандай самаралар беради, деб ўйлайсиз?

— Давлатимиз раҳбари биздан ўз имкониятимиздаги ишларни бажаришни, ўз турмушимизни яхшилашни, ўз ҳаётимизга файз киритишни, қисқа қилиб айтганда, муносиб ҳаёт кечириш учун интилиш ва курашишни талаб этмоқда. Бу ҳар бир инсоннинг қўлидан келади, фақат ҳаракат қилиш, ёниб яшаш керак.

Шуни ҳам айтиш лозимки, Юртбошимиз кўпгина йирик масалаларни ечишда мутасадди вазирликлар кучини вилоятга жалб этди. Шу маънода, айтиш мумкинки, сессия амалий руҳда ўтди.

Албатта, узоқ вақт мобайнида йиғилиб қолган муаммоларни бир кунда ҳал этиш қийин, аммо қўл қовуштириб қараб туриш ҳам мақсадга мувофиқ эмас.

Бугун биз Юртбошимиз ўз маърузасида кун тартибига қўйган масалалардан келиб чиқиб, ҳар бир соҳа бўйича муайян дастурлар ишлаб чиқяпмиз, бу эса ишни изчил ташкил этишга хизмат қилади, деб ўйлайман.

Бухородаги сингари ёшларимизнинг спорт байрами ўчоғига айланадиган стадионлар барпо этиш, универсиадалар ўтказиш — бизнинг ҳам эзгу-тилагимиз. Насиб этса, шундай бўлади ҳам. Президентимизнинг даъватлари ҳар биримизнинг юрагимизга ўт солди. Биз ҳам ҳеч кимдан кам эмасмиз, бундан буён ҳеч кимдан қолишмасликка астойдил ҳаракат қиламиз. Бунда, албатта, бизга ёшларнинг ўзи ёрдамга келади.

— Ёшлар ҳақида гап очдингиз. Айтинг-чи, бу борада "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят Кенгашининг фаолиятидан кўнглингиз тўладими?

— Халқ депутатлари Навоий вилояти Кенгаши сессиясида Юртбошимиз вилоятдаги мактабларнинг бугунги аҳволини, ёшларга муносабатни тубдан ўзгартириш лозимлигини таъкидлаб ўтдилар. Навоий вилояти аҳолисининг катта қисми ёшлардан иборат. Шу боисдан вилоятда амалга оширилаётган хайрли ишларда ёшларнинг салмоқли ҳиссаси бўлиши лозим. Муҳими шундаки, ёшлар фаоллиги барча жабҳаларда кўриниб қолди. Бугун Навоий кон-металлургия комбинати, "Навоийазот", "Қизилқумцемент" корхоналарида анча мураккаб механизмларни бошқараётган ёшлар истиқболига умид билан қараймиз. Яқин пайтларгача маҳаллий ишчи кадрларни тайёрлашга эътиборсизлик билан қаралганлиги ҳақиқат эди. Бугун бозор муносабатларининг чуқурлашиб бориши жараёнида зарур шарт-шароитлар яратиш, уларни қўллаб-қувватлаш давр талабига айланиб бораётир.

Ўтган бир ярим йил давомида "Камолот" тикланиш ва чиниқиш мактабини ўтади. Шу ўринда "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят Кенгаши фаолияти ҳақида ҳам шундай фикрни билдириш мумкин. Ҳаракат вилоят ёшларининг барча қатламларини қамраб олаётганлигини эътироф этиш керак. Зарафшон шаҳрида "Ёшлар — Ватан таянчи" мавзуида ёшлар форуми бўлиб ўтди. Бу форум ёшларнинг чинакам байрамига айланиб кетди. Форум иштирокчилари зарафшонлик тенгдошларининг ўқиш ва ишлари, изланиш ва режалари билан танишдилар.

Кейинги йилларда қишлоқларда яшаётган ёшлар тарбиясига катта эътибор берилмоқда. Шу мақсадда туманларда Ёшлар ва "Камолот" кунларини ўтказиш анъана тусига кириб бораётир. Айниқса, Нурота туманининг "Қизилча" ва "Ўзбекистон" ширкат хўжаликларида бўлиб ўтган ёшлар кунлари фикримизнинг яққол мисолидир.

Бугунги глобаллашув шароитида ёшларни ҳар қандай ёт мафкуралар таъсирига берилишига йўл қўймаслигимиз даркор. Шу боис ҳам маънавий-маърифий соҳадаги барча ишларимиз Ватанимиз келажаги бўлган фарзандларимизни баркамол инсон этиб тарбиялашга қаратилмоғи лозим. Шу маънода ёшлар ташаббуси билан ўтказилаётган тадбирларнинг тарбиявий аҳамияти ғоят катта.

"Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят халқ таълими бошқармаси, вилоят ички ишлар бошқармаси ва бошқа жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда "Шунқорлар" ҳарбий спорт мусобақасининг ташкилотчиларидан бири бўлди. Вилоят босқичида ғолиб чиққан Нурота туманидаги 18-мактаб жамоаси республика босқичида ҳам ғолиб чиқди.

"Сиз тарихни биласизми?" кўрик-танлови ҳам жуда мароқли ўтди. Унда вилоятимиз шаҳар ва туманларидан келган 6 жамоа ғолиблик учун кураш олиб бордилар. Ғолиб чиққан Хатирчи туманидаги 10-мактаб ёш тарихчилари республика босқичида иштирок этдилар.

"Сиз қонунни биласизми?" кўрик-танлови янада қизғин ўтди. Кўрик-танлов шуни кўрсатдики, ёшлар ҳуқуқий фанларга жуда қизиқишади. Зарафшон шаҳридаги 13-мактаб жамоаси биринчи ўринни олиб, Жиззах шаҳрида бўлган республика босқичида иштирок этди.

Мактаб ўқувчилари етакчилари ўртасида ўтказилган "Етакчи — 2002" кўрик-танлови ҳам жуда яхши ўтди. Бу кўрик танловлар ёшлар билан ишлашда етакчилар масъулиятини оширишда жуда қўл келади.

Ёшлик — умрнинг олов даври. Бу давр ёшликни фидойиликка, жасоратга чорлайди. Ёшлик ҳамиша эзгу ишларга пойдевор қўяди, унинг орзуларига қанот бағишлайди.

— Сир бўлмаса, иш дастурингизнинг айрим бандларига тўхталиб ўтсангиз.

— Шу кунларда Юртбошимизнинг ғояси асосида Навоий ҳазратларининг ҳайкалини кўтариш, бу масканни чинакам зиёратгоҳга айлантириш билан боғлиқ ишларга киришилди. Вилоятда анъанавий пўлканхонлик кунлари ўтказиш ҳаракати бошланди. Биз бу тадбирни мамлакатимиз бахшилари байрамига айлантириш ниятидамиз.

Мустақиллик байрамининг 11 йиллиги олдидан Абдулла Орипов, Ойдин Ҳожиева каби номдор шоирларимиз иштирокида истиқлол мушоиралари ўтказиш кўзда тутилган. Яқинда "Turkiston" газетаси кунлари бўлиб ўтди. Бундай тадбирлар ёшларнинг байрамига айланиб кетиши билан қимматлидир.

Вилоятимизда истеъдодли ёш спортчилар, санъат ғунчалари, иқтидорли ёшлар оз эмас. Уларни рўёбга чиқариш борасида ҳам кўпдан-кўп ишлар қилмоқдамиз. Шунингдек, сессияда Президентимиз Тошмасжид, Чилустун, Кўкгумбаз каби кўплаб тарихий обидаларга бизнинг эътиборимизни қаратди. Шундан келиб чиқиб, вилоятдаги тарихий обидаларни янада обод этиш, уларни алоҳида назорат остида тутиш борасида ҳам муайян ишлар дастурини тайёрлаяпмиз. Бир сўз билан айтганда, Ўзбекистоннинг ўзига хос ва бетакрор хазинаси, дея таърифланган вилоятимизни ҳар томонлама шундай баҳога муносиб бўлиши учун куч-ғайратимизни аямаймиз.

«JASORAT» MEDALI SOHIBLARI

Ватанимиз қаҳрамонлари

ЭЛ ЮРАГИДАГИ ЭЛОМОН

Катта сержант Эломон Отажонов Сурхондарё вилояти чегараларида ўз хизмати пайтида баланд тоғларга суқилиб кирмоқчи бўлган босқинчилар гуруҳи билан бўлган жангларда қаҳрамонларча ҳалок бўлди. У Сирдарё туманининг Сирдарё хўжалигида ўсиб улғайди. Ҳаёт бўлганда 17 сентябрь куни 24 баҳорни қарши олган бўлар эди. Эломон июль ойининг охирларида, Сурхондарё вилоятига хизмат сафарига кетишидан олдин, уйда охирги марта бўлганида, отонасига ўз қайлиғининг исмини айтиб сўз берган эди. Отажоновлар оиласи тўйга тараддудини бошлаб, ҳатто совғалар ҳам олиб қўйган эдилар.

Эломоннинг кўнглида ёшлигиданоқ ҳарбий соҳага ҳавас уйғонди. Мактабда ўқиб юрган кезларида у отасининг армия сафида тушган суратини олиб келиб, синфдошларига кўрсатарди, ғурурланарди.

—Мен ҳам ҳарбий бўлишни орзу қилганман,- дейди отаси Холмурод ака,—тақдир тақозоси билан фермер бўлдим. Ўғилларим Эломон, Юсуфжон ва Алишерларга хизмат давримдаги воқеалар, парашютдан сакраганларим, узоқ масофага марш билан юриш, жангчи десантчилар ҳақида сўзлаб берсам, улар ҳар доим қизиқиш билан тинглашарди. Мен уларга қўл жангининг баъзи бир усулларини ҳам ўргатган эдим...

Эломонни 1997 йилнинг октябрь ойида хизматга чақиришди. Гулистондан дўсти ва синфдоши Фарҳод Эргашев билан бирга кетиб, битта десантчилар қисмида хизмат қилди.

—Эломон иккаламиз парашютдан йигирма марта сакраганмиз,-деб эслайди дўсти Фарҳод. — У взводимиздаги энг яхши аскар эди. Қуролдан нишонни ҳаммадан яхши отарди, ажойиб гимнастикачи ҳам эди. Ҳарбий тайёргарликдан сўнг уни взвод командирининг ўринбосари этиб тайинлашди, хизматдан сўнг у шартнома асосида хизмат қилишга қолди. У бошқа касб эгаси бўлишини тасаввур ҳам қилолмасди.

—Мактабни тугатгандан сўнг Эломон билан дастлаб хўжалигимизда механизатор бўлиб ишладик,-дейди унинг дўстларидан бири Комилжон Бобожонов.—Тез орада дўстлашиб кетдик. Уйига охирги марта келганида мен уни автобус бекатига қадар кузатиб қўйдим. “Сентябрь ойида таътилга келганида менга пахта далаларингни кўрсатасан, ўзим сенга туманда топшириқни биринчи бўлиб бажаришингга ёрдам бераман”,-деб айтган эди. Дўстимни охирги марта кўраётганлигим, ҳатто хаёлимга ҳам келмаган эди, ўшанда.

Холмурод ака ва Янглиш опалар икки қиз ва уч ўғилни вояга етказди. Ўғиллари Эломон, Юсуфжон ва Алишерлар отасининг ўзи, баланд бўйли, бақувват, келишган. Энг кенжа ўғиллари мактабни битирганига яқинда икки йил бўлади, у отасининг дала ишларига ёрдам бермоқда. Юсуфжон эса акаси Эломонни жонидан ортиқ кўрарди. У йиғламас, фақат қариндош-уруғ, дўстлари ва қишлоқдошлари ҳалок бўлган аскар учун, унинг чин юракдан яхши кўрган акаси учун аза тутаётганини кўрганда муштларини қаҳр билан қисиб оларди.

Юсуфжон ҳам акаси каби ҳарбий касбга меҳр қўйди. У бугунги кунда Чирчиқдаги ҳарбий олийгоҳда таълим олмоқда.

—Эломон бизнинг қаҳрамонимиз,-дейди Сирдарё тумани ҳокимининг ўринбосари Муҳаммаджон Бурҳонов. — Яқинда унинг хотирасига бўлиб ўтган митингда оқсоқоллар, хотин-қизлар, қишлоқ ёшлари сўзга чиқиб, Сурхондарё вилояти тоғларига суқилиб киришга уринган террорчи қотилларни нафрат билан тилга олишди, қаҳрамоннинг жасорати одамларни бирлаштирди. Уларни Ватан душманларига нисбатан муросасиз бўлишга ўргатди. Ана шу митингда қишлоқ фуқаролар йиғини фаоллари Эломон Отажонов туғилиб ўсган кўчага унинг номини беришга қарор қилишди.

Ҳа, Ватанимиз қаҳрамонлари доимо қалбимизда, юрагимизда мангу қолади. Эломоннинг Ватанимиз, эл юртимиз олдида кўрсатган жасорати учун “Жасорат” медали ва Қуролли Кучларимиз ҳамда мустақиллигимизга ўн йил тўлиши муносабати билан “Мустақиллик 10 йиллиги” кўкрак нишони билан тақдирланди.

Элимизнинг Эломондек ўғлонлари бор экан, чегарамиз мустаҳкам, тинчлигимиз дахлсиздир. Уларнинг жасоратлари эса биз учун унутилмасдир.

Эркин САИДОВ,
«Turkiston» мухбири

SENING TENGDOSHING

Халқаро олимпиадага йўлланма олган

ЁШ МАТЕМАТИК — ШОТЛАНДИЯГА БОРАДИ

Ҳазорасп туманидаги 1-лицей-интернат 10-синф ўқувчиси Жонибек Юсуповга 2001-2002 ўқув йилида омад кулиб боқди. У математика фани бўйича республика олимпиадасида ғолиб чиқди ва Шотландияда бўлиб ўтадиган халқаро олимпиадада қатнашиш учун йўлланма олди.

— Хоразмнинг олис бир гўшасидан бўлган Карвон қишлоғидан туман марказига қатнаб ўқийман, - дейди биз билан суҳбатда Жонибек. — Бу ерда менга Улуғбек Ҳасанов, Хушнуд Жуманиёзов каби устозларим аниқ фанлардан пухта билим беришади. Уларнинг талабчанлик билан берган сабоғи боис 150 нафар ёш математиклар ичидан 18 нафар кучли математиклар қаторида республика терма жамоаси сафидан ўрин олдим.

— Дарвоқе, - дея яна бир маълумотдан бизни воқиф қилди 1-иқтидорли болалар лицейи директори Комилжон Матназаров. — Жонибек Юсупов яшайдиган хонадон вилоятда машҳур математикларни бағрига олган. Ўқувчимизнинг ўзидан катта оғаси Мухторжон ҳам олдинги ўқув йилида мана шу фан бўйича республика олимпиадаси ғолиби бўлиб, Аргентинада ўтказилган халқаро олимпиадага йўлланма олган эди. Жонибек Юсупов таълим олаётган илм даргоҳи мамлакатимизга салоҳиятли олимларни етказиб берган. Фан оламида биринчилардан бўлиб 28 ёшида докторлик диссертациясини ёқлаган Даврон Матрасулов ҳам ушбу ўқув масканидан учирма қилинган экан. Жонибекнинг ҳам Шотландияда ўтказиладиган олимпиадада ўз иқтидорини намойиш этишига ишонамиз.

Эрпўлат БАХТ

ТАЛАБАЛАР НИГОҲИ

Қадимий ва навқирон Шаҳрисабз шаҳрида “Амир Темур ва Темурийлар тарихи” мавзуида вилоят ёшлари ўртасида кўрик-танлов ўтказилди. Танловда академик лицей ва касб-ҳунар коллежларининг 172 нафар иқтидорли талабалари иштирок этди. Улар буюк бобокалонимиз Амир Темур ва унинг авлодлари томонидан амалга оширилган маданий-маърифий, меъморий ишлар бўйича тест синовлари топширдилар. Темурийлар қаламига мансуб бўлган адабиёт, санъат соҳасидаги асарлар ҳақида мустақил ёзма ишлари ҳакамлар ҳайъати томонидан кўриб чиқилди. Шаҳрисабз қишлоқ хўжалиги, Қарши қишлоқ хўжалиги, Қарши ижтимоий-иқтисодиёт, Шаҳрисабз технология, Ковчин қишлоқ хўжалик коллежларининг талабалари Азиза Хушвақтова, Эркин Раҳимов, Ҳусния Бозорова, Элёрбек Расулов, Чарос Суюновалар танловда ғолиб деб топилдилар. Ғолибларга вилоят ҳокимлиги ўрта махсус касб-ҳунар таълими бошқармаси ва Шаҳрисабз қишлоқ хўжалиги коллежининг совғалари топширилди.

Шоира ЖЎРАЕВА

TADQIQOT VA TAHLIL

Қовун-тарвузда селитра, олма-анорда пестициднинг учраётгани сир эмас

ЗАМИН МАЛҲАМИ...

Тоза сув, тоза тупроқ

Мутахассислар аниқлашича, кейинги йигирма йил ичида қуйи Амударё минтақаси ерларининг ҳосилдорлиги пасайган. Орол фожеаси туфайли айниқса сув ва тупроқнинг шўрланиш даражаси ошган. Бу эса кўпроқ деҳқончилик соҳасида жиддий муаммоларни юзага келтиради. “Тоби қочган” ер кимёвий ўғитсиз кўнгилдагидай ҳосил бермайдиган бўлиб қолди. Деҳқончасига айтганда, Хоразм ери селитра, аммофос, сульфат каби кимёвий ўғитларга тез-тез хумори тутадиган “банги”га айланаёзди. Бундай заминда етиштирилган маҳсулотни биологик жиҳатдан соф дейишнинг ўзи қийин. Қовун-тарвузда селитра, олма-анорда пестициднинг учраётгани сир эмас.

Хоразмда ернинг “банги”лигини бартараф қилувчи биоўғит ишлаб чиқарилаётгани нур устига аъло нур бўлди. “Ер малҳами” деб аталган мазкур биоўғит кимёвий ўғитларнинг солиниши натижасида зичлашиб қолган ер учун ҳақиқий дармондир. У носоғлом ерни ўз ҳолатига қайтаради, етишмаётган микроорганизмларни шу қадар тиклайдики, ўсимликларнинг соғлом ўсиб, ривожланиши учун қулай шароит яратилади.

Биологик жиҳатдан соф бўлган бу маҳсулот дастлаб 1980 йилларда АҚШ ва Японияда ишлаб чиқарила бошланган эди. Ўзбекистонда эса уни ишлаб чиқариш кейинги ўн йил ичида Республика Фанлар Академиясининг Микробиология институти лабороториясида йўлга қўйилган. Ушбу институт директори Қаҳрамон Давронов препаратнинг янги турини кашф этиб, беш йил муқаддам Фан ва техника давлат қўмитаси томонидан патент олишга муваффақ бўлган эди. Канада ва Исроил каби хорижий мамлакатларда чуқур изланишлар олиб борган тадқиқотчи олим кашф этган янги “Ер малҳами”ни кенг равишда ишлаб чиқариш учун талай муаммолар кўндаланг ётарди. Бунинг учун аввало ихчам техник ускуналар асосида завод қурмоқ керак эди. Бундай заводни қуришга бош-қош бўладиган тажрибали муҳандис-технологни топиш осон кечмади. Профессор Қ. Давроновнинг хоразмлик муҳандис Ғанижон Рўзметов билан танишуви “Ер малҳами” кашфиётининг такомиллашувида янги уфқларни очди. Ғ. Рўзметов Хоразмда барпо этилган завод ва кичик цехларнинг “муаллифи”. У профессор изланишлари билан чуқур танишиб чиққач, Урганч шаҳрида “Биоўғит ишлаб чиқариш корхонаси”га асос солди. Чет элдан ускуналар келишига кўз тикиб ўтирмасдан, аллақаерлардан реактор двигателини, тонналик сиғимга эга бўлган буғ қозонларини топиб, завод қуришга киришди. Турли жойлардан излаб топилган зарур ускуналар монтаж қилинди.

Ишлаб чиқаришнинг аниқ мароми таъминлангач, 21 нафар ёш йигит-қиз иш билан таъминланди. 2000 йилнинг сўнгги чорагида синов тарзида 1200 килограмм “Ер малҳами” ишлаб чиқарилди. Бултур эса бу кўрсаткич бир неча баробар ортди.

—Ўз навбатида янгиликка қарши чиққанлар ҳам бўлди. Кўпчилик устимиздан истеҳзо билан кулишарди,-дейди Ғ. Рўзметов. —Бироқ вилоятдаги ўнлаб хўжаликлар биоўғитни синаб кўришдан чўчимадилар. Самарасини кўриб, улар доимий буюртмачимизга айланиб боряптилар.

Бугунгача “Ер малҳами” препарати республикамизнинг юздан зиёд хўжалик далаларидаги пахта, ғалла, картошка, сабзавот, полиз экинларида 2-3 йил давомида синаб кўрилган. Уни қўллаш сабабли тупроқда гумус миқдори кўпаяди, экинларнинг илдиз чириш касаллигига барҳам берилиб, ҳосил кимёвий дорилар ишлатилган даладагига нисбатан 7-10 кун эрта етилади. Ғ. Рўзметовнинг таъкидлашича, 1 кг. “Ер малҳами” мавсум давомида 20-25 кг. фосфор ёки 100-150 кг. азотли минерал ўғитларнинг ўрнини босаркан. Полиз маҳсулотларининг қандлилик даражасини 20-25 фоиз оширади. Баҳорда сабзавот ниҳоллари ва мевали дарахтларнинг кўчатлари илдизи биоўғит суюқлигига ботириб сўнгра ўтказилса, уларнинг яхши ривожланиши учун шароит юзага келади. Муҳим томони шундаки, чигитнинг янги препарат аралашмасида 20-24 соат мобайнида ивитиб қўйиб экилиши унинг униб чиқувчанлигини, ўсимликнинг турли касалликка чидамлилигини кучайтиради.

Экологик мувозанатни барқарорлаштириш бугуннинг долзарб вазифасига айланган бир замонда “Ер малҳами”ни ишлаб чиқариш кенг йўлга қўйилаётгани айни муддао бўлмоқда. Чунки, мазкур биоўғит сув, ер, атроф-муҳит мусаффолиги, инсон саломатлиги учун безарар. Аксинча, тупроқда гумус миқдорини кўпайтириб, уни микроорганизмлар билан тўйинтиради. Айни кунларда янги препаратни кенг усулда қўллаш вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги ҳамда агрокимё лабораторияси томонидан фермер ва ширкат хўжаликларига тавсия қилинмоқда. “Ер малҳами”дан фойдаланиш ўзининг арзонлиги боис бошқа тур минерал ўғитларга сарфланадиган миллионлаб сўмларни тежаб қолади.

Оролни қутқариш халқаро фонди
GEF Агентлиги
В Компоненти
Ўзбекистон миллий ишчи гуруҳи

—Ўтган йили, - дейди “Биоўғит” ишлаб чиқариш корхонаси бошлиғи Ғанижон Рўзметов,—янги препаратнинг дарагини эшитиб Россия ва туркманистонлик мутахассислар келиб, синаб кўриш учун “Ер малҳами”дан олиб кетгандилар. Ҳозир Япония ва кореяликлар ҳам қизиқиб турибдилар. Яқинда мана шундай соф биоўғит ишлаб чиқарувчи кичик завод қурилишига Туркманистон ва Россиядан буюртмалар тушган.

Дарҳақиқат, “Ер малҳами” тоза сув ва табиий тоза маҳсулотлар манбаи бўлиб қолмасдан, балки иқтисодий тараққиётнинг омили ҳамдир. У фақат ерни тўйинтириб, даволабгина қолмасдан, ҳосилдорликни кескин оширади. Мазкур препарат ишлатилган ғўзалар 47-55 та кўсак тугиши аниқланган. Биз 2001 йилнинг кузида Урганч туманидаги “Олтинқалъа” фермер хўжалигининг даласида бўлганимизда бунинг гувоҳи бўлгандик.

Бир сўз билан айтганда, мустақиллик бундай янгилик ва кашфиётларнинг оммавийлашишига кенг йўл очиб бермоқда. Собиқ Шўролар даврида бутифос ва бошқа ҳар хил заҳарли химикатлар билан заҳарланган сувимиз, она заминимиз ушбу малҳам туфайли дармон топса, ажабмас.

Эрпўлат БАХТ,
«Turkiston» мухбири

HOZIRGI YOSHLAR

Биринчилардан бўлиб «Интернет-кафе» ташкил қилди

ТАДБИРКОР ТАЛАБАЛАР

Андижон Давлат тиллар педагогика институтида “Интеллект” клуби фаолият кўрсатиб келаётганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Бугунги кунга келиб институт талабаларининг олтмиш нафардан ортиғи ушбу клубнинг фаол аъзолари ҳисобланади.

Замонавий ахборот технологияларини забт қила бошлаган ва “Интернет”дан фойдаланишни ўрганган институтнинг фаол ёшлари ўз ташаббуслари билан “Rotaract” клубини ташкил этдилар. Мақсад — тенгдошларини “Интернет” оламига олиб кириш, ўзларига ишонч руҳини кучайтириш орқали етакчилик хусусиятларини камол топтириш, жамоа бўлиб ишлаш ва рақобатлардан қўрқмаслик сирларини ўргатиш ва ўрганиш эди. Буларнинг барчаси инглиз тилини чуқур ўргана бориш билан амалга оширилмоқда. “Rotaract” клуби Андижон шаҳрида биринчилардан бўлиб “Интернет-кафе” ташкил қилди. Ушбу клуб ташқи иқтисодий алоқалар департаменти билан биргаликда “Жаҳон билан ҳамкорликда” деб номланган ахборотномаларни инглиз ва рус тилларида чиқара бошлади. Ундаги бизнес ва тижорат тўғрисидаги мақолалар ва энг сўнгги ахборотлар бизнесменлар эътиборини тортди ва клубнинг бизнес қучоғига кириб боришига йўл очиб берди. Ўтган йили Диско-лойиҳа ҳам ўз натижасини берди. Сотилган 150 та билет клубга дастлабки даромадларни келтирди.

Даромаднинг бир қисми Андижон шаҳридаги 2-Меҳрибонлик уйига моддий ва маънавий ёрдам кўрсатишга сарфланди. Меҳрибонлик уйи болаларига инглиз тилидан узлуксиз сабоқлар бериб борилмоқда.

2002 йил бошидан Андижон Давлат тиллар педагогика институти талабалари SIFE — “Талабалар эркин тадбиркорликда” нотижорат ташкилоти ҳаракатларида қатнашишга таклиф этилдилар.

Икки йилдан ортиқ бизнес ва тадбиркорликда фаолият кўрсатган клуб аъзолари апрель ойида Фарғона давлат университетида ўтказилган биринчи водий минтақавий чемпионатида қатнашдилар. Бу чемпионатда Фарғона Давлат университети, Фарғона Технология институти, Наманган Муҳандислик Иқтисодиёт институти, Андижон Давлат тиллар педагогика институти талабалари жамоалари қатнашди.

Лойиҳаларнинг амалийлиги ва улардан баъзиларини рўёбга чиқарганлиги ҳамда мусобақа талабаларини юқори савияда бажарганлиги туфайли Андижон Давлат тиллар педагогика институти жамоаси Фарғона водийси регионал чемпионати ғолиби бўлди. Бу жамоа энди Тошкентда бўлиб ўтадиган мамлакат чемпионатида водий шарафини ҳимоя қилади. Ғолиб жамоа эса 22-24 сентябрда Голландиянинг Амстердам шаҳрида бўлиб ўтадиган иккинчи халқаро “SIFE — 2002” жаҳон чемпионатлари мусобақасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритади.

М.ОХУНОВ,
М.ҚОСИМОВА

YOSH OLIMLAR

Кучлилардан кучли, билимлилардан билимли

БЎЛАЖАК АКАДЕМИКЛАР

Тошкент Давлат техника университетида фаолият кўрсатаётган “Ёшларнинг Беруний академияси” университет ёшлари ҳаётида кўплаб ўзгаришларни, имкониятларни очиб бермоқда, десак хато бўлмайди. Зеро, айнан шу академия ташаббуси билан турли мавзулардаги илмий-амалий анжуманларнинг ҳар йили ўтказилиши талабаларда илмга бўлган чанқоқликни, уларни ўз иқтидорларини амалда исбот этишларига имкон яратмоқда.

“Ёшларнинг Беруний академияси” ташаббуси билан ўтказилган “Фан ва техника тараққиётида ёшлар” мавзуидаги уч кун давом этган иқтидорли талабаларнинг илмий-амалий анжумани куни кеча ўз ишини якунлади. Унда 500 дан ортиқ талабалар фундаментал фанлар, энергетика ва электротехника, электротехника ва автоматика, компьютер технологиялари, механика ва машинасозлик, тоғ-кон ва геология, нефть-газ ва саноат экологияси, ижтимоий-гуманитар фанлар, иқтисод йўналишлари бўйича илмий маърузалари билан қатнашди. Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, бу анжуманда Жанубий Қозоғистон Давлат университетидан 36 та, Олма-ота иқтисодиёт университетидан 6 та, Бухоро давлат университетидан 7 та, Тошкент темир йўл муҳандислар институтидан 12 та, Тошкент Давлат шарқшунослик ва Тошкент Давлат юридик институтларидан 5 нафардан талабалар ўз тезисларини юборишган. Бундан ташқари АҚШнинг Трой Давлат университетида таҳсил олаётган ТДТУ бакалаври Улуғбек Рустамбеков ўз устози профессор Р.Е. Стьюарт билан инглиз тилида тезис тайёрлаб юборган.

Кўриниб турибдики, ўтказилган анжуман халқаро миқёс даражасига кўтарилмоқда. Бундан фақат фахрланса арзийди. Айниқса, анжуманнинг очилиш маросимида сўзга чиққан “ДААД” Германия фондидан Ева Портиус хоним, Франция элчихонасидан Паскаль Бернард, Ўзбекистондаги “СОРОС” фондидан Камолиддин Диёровларнинг маърузалари илмга чанқоқ ёшларни тўлқинлантириб юборди. Улар ўз сўзида ўзбек ёшларининг фанни чуқур ўзлаштиришига астойдил ҳаракат қилиб, доим изланишда бўлишларини алоҳида таъкидлаб ўтишди.

Бўлиб ўтган анжуман ёшлар орасида катта таассурот қолдирди, чунки ёшларимиз билимлари, истеъдодлари, изланувчанликлари билан фан-техниканинг тараққиёти ва ривожланишига самарали ҳисса қўшишларига ҳеч иккиланмасдан ишонч билдириш мумкин.

Илмий-анжуман якунида шўъба раисларининг ҳисоботи тингланди. Ниҳоят, кучлилардан кучли, билимлилардан билимли бўлган иқтидорлилар аниқланди. Электротехника ва автоматика йўналишидан Орифжон Зарипов, энергетика ва электротехника йўналишидан Рустам Шахмаев, компьютер технологиялари йўналишидан Руслан Фахруддинов, механика ва машинасозлик йўналишидан Умида Валихўжаева, тоғ-кон ва геология йўналишидан Рухсора Нормуҳамедова, нефть-газ ва саноат экологияси йўналишидан Маҳкамбой Қодиров, математика бўйича Азамат Шоҳимардонов, иқтисодиёт йўналишидан Темур Мадьяров, педагогика ва психология бўйича Абдуманноп Мирзаев, информатика бўйича Одил Ниқадамбаев, инглиз тили бўйича Антонина Соболева, физика бўйича Мардон Пирназаров, немис ва француз тиллари бўйича Темур Эгамназаров ҳамда Менислом Луқмоновларнинг маърузаларини долзарблиги ва илмий жиҳатдан кенг ёритилиб асосланганлиги боис муаллифлар ғолиб деб топишди.

Зиёда АШУРОВА,
«Turkiston» мухбири

SIZ NIMA DEYSIZ?

Ўша одамга ҳавас

ОТАМНИНГ СОЧЛАРИ НЕГА ОҚАРДИ?

ёхуд талабанинг дўстига йўллаган мактубидан

Дўстим, қишлоғимга кеча кечқурун етиб келганим ўзингизга аён. Талабанинг, айниқса, сессия пайтлари хуруж қиладиган “касал”ига биноан, “Дада, салом, пул тамом”га келганимни ҳам биласиз. Аммо биз талабалар фақат бизники, деб ўйлаб юрган бу “касал”нинг аллақачон ҳаммага “юқиб” улгурганидан хабарингиз борми? Ёки Ғалифакснинг даврида бўлгани каби бизнинг давримизда ҳам “бирор киши тўғрисида, хўп яшашни билади, десалар, одатда унинг анча-мунча олғирлигини назарда тутиб “гапириш”ларидан-чи? Кечирасиз, саволларни бошқачароқ қўйиш керакдай, назаримда. Лекин қандай, тўғриси ҳеч билолмаяпман.

Ҳаммасига мана шу, мен ёзиб турган дафтарим сабабчи. Йўқ, Белинский айбдор. Эҳтимол, ўзимдан бўлгандир. Хуллас, нима бўлганда ҳам, хулосамни йўқотиб қўйдим. Бугун гувоҳ бўлганларимни қаричимга сиққанича таҳлил қилиб, қоғозга туширишга шайланар эканман, қўлимдаги дафтарнинг бетига бир пайтлар кўчириб қўйганим Белинскийнинг ушбу сўзларига кўзим тушди: “Муттаҳамларнинг шунинг учун ошиғи олчики, улар ҳалол одамларга муттаҳамлардек муносабат қилганлари ҳолда, ҳалол одамлар эса муттаҳамларга худди ҳалол одамлардек муносабатда бўладилар”. Айнан шу гаплар менинг режаларимни чилпарчин қилди. Шу сабаб воқеани ўзим учун кундалик дафтаримга тушириб қўйиш билан кифояланмай, сизга ҳам ёзиб юбораяпман.

Кайфиятим чоғ эди. Дастурхон атрофида оилавий тўпланиб ўтиришга нима етсин. Болалигинг ёдга тушиб, энтикиб кетасан киши. Аммо, қани энди, миянгда чарх ураётган ўйларинг ҳам болаларча бўлса... Ташвишларинг болаларча бўлса... Онажонингга хўрозқанд олиб беринг, деб хархаша қилсангу, муродга етгач, бугун уялиб, тортиниб, минг азобда сўраган улушинг қўлга тегканда чекканинг каби хижолатни ҳам билмасанг. Шунисини ва бўйларимизнинг чўзилиб қолганини ҳисобга олмаганда, ҳаммаси болаликдагига ўхшаб кетарди. Тўсатдан акам гап бошлади:

— Дада, кеча “Правам”ни олдириб қўйдим, ёнимда пулим йўқ эди. Шуни бугун бориб олиб келмасам, протокол тузиб қўйишади.

— Айтгандай, менга ҳам пул керак, бугун “медосмотр”дан ўтмоқчиман, - деди синглим.

— Мен ўқишга киришда медицина кўригидан бепул ўтганман-ку! - ҳайрон қолган киши бўлдим. Чунки, дадамнинг пуллари қанча кўп тежалса, менга шунча яхши бўлади, кўпроқ берадилар. Дадамдан пул олишга ҳар қанча хижолат бўлмай, ўзингиз биласиз, шу кунларда у менга жуда зарур. Қолаверса, сизни ҳам ишонтириб келганман, шу пулга умид боғлаб ўтирибсиз.

— Биласизми, бепул тўғрилаш учун нечта эшикка киришим керак. Энди кун бўйи вақтимни шунга сарфлаб юраманми? - хафа бўлди синглим. Унинг гапида ҳам жон бордек туюлди менга, индамай қўяқолдим. Онам мавзуни давом эттирдилар:

—Дадаси, ҳали бунга яшаш жойидан маълумотнома ҳам тўғрилаш керак. “Маҳаллаком”га бирор нарса қистирилмаса, пича югурсак кераг-ов. — Буниси энди ошиб тушди. Янада ошиб тушгани эса беш яшар жиянчамнинг гапи бўлди. У ўртоғининг онаси боғча опасига совға олиб келгани учун уни эркалаб, ўйинчоқлар беришини, бошқаларни (жумладан, ўзини ҳам) ўйинчоқларга тегинса уришиб бераётганини айтиб, арз қилди. Энди мени дадамдан кўпроқ пул ундириш истаги эмас, бошқа нарса безовта қила бошлади. Гарчи тагида ҳамма болалар каби ўйинчоқ ўйнаш истаги ётган бўлса-да, жиянимнинг ўксиниши мен боя эслаб турган болалигимнинг болаларча ўксинишларига, хархашаларига асло ўхшамасди. Лекин негадир бу ҳол дадам иккимиздан бошқа ҳеч кимга ғайриоддий сезилмади.

Боядан бери менга дадамнинг қошлари пасайиб, сочларининг оқи кўпайиб кетаётгандек туюлаётган эди. Нимадир, нимадир оғриқ бор эди дилларида... Ниҳоят, болакайнинг гапларидан кейин чуқур хўрсиниб, “ёрилдилар”:

— Ўзи Ҳасанбой яшашни биларкан-да. — Ҳаммамиз жим бўлиб қолдик. Чунки Ҳасанбой деганлари қишлоқда донг таратган корчалонлардан бўлиб, унинг фақат мол-мулки тўғрисидагина яхши гап айтиларди. Ўша одамга ҳавас қилиш у ёқда турсин, ҳатто салгина ўхшашликни, дадамдек ҳалол одам ҳақорат деб қабул қиларди. Бироқ, гапларининг оҳангидан, рост айтдиларми, киноями билиб бўлмади. Нима бўлганда ҳам, дадамдан шу гапни эшитиш биз учун жуда уятли бўлди. Мабодо, рост айтилган бўлса, уни шу фикрга келишга мажбур қилганимиз, шу қадар эзиб юборганимиз учун уятли, агар киноя бўлса... у ҳолда... бошқаларни билмадиму, асли мени ёзишга ундаган шу гап бўлди.

Дадам пулининг кетаётгани ёки рўзғордаги етишмовчиликдан эмас, пешона тери билан, ҳалол меҳнат эвазига топганларининг қаерга ва қай мақсадда сарфланаётганини ўйлаб, диллари оғриди. Унинг сочларини оқартириб, қошларини босиб бораётган юк биргина оиламизники эмас, жамиятники, балки бутун инсониятники эди.

Шуларни тушуниб қолгач, порахўрларнинг кўпайиб кетгани ва ҳалол яшаш қийинлигидан нолиш мақсадида кундалик дафтаримни қўлга олган эдим, юқорида айтганимдек, Белинскийнинг гапларига кўзим тушди. Яна юқорида айтганимдек, хулосамни йўқотиб қўйдим. Йўқ, тўғрироғи, йўқотиб эмас, бошқа хулоса билан алиштириб қўйдим, лекин сизга айтгим келмаяпти. Ахир, ким ҳам ўзини, яқинларини ҳалол эмас, дегиси келади, муттаҳам деб атагиси келади? Аммо, афсуски, шунга ўхшаб кетаяпти.

Ўзингиз ўйлаб кўринг, дўстим, порахўрлик иллати тўғрисида кўп гапирамиз, бу иллат соҳибларини оғиз кўпиртириб қоралаймиз, жавобгарликка тортамиз, аммо биз ишимизнинг осон битиши учун сарфлаётган мана шу пулларнинг қанчадан-қанча порахўрларни тарбиялаб бераётгани хаёлимизга келадими? Ёки хаёлимизга келганда ҳам чинакамига ҳалол бўлиш учун озгина қийинчиликларни енгиб ўтишга кучимиз етадими? Дейлик, акам “права”сига муҳрни бостириб, йўл қоидасини қайта бузмасликка ҳаракат қилса, бир томондан чўнтагига, иккинчи томондан қанчадан-қанча содир бўлаётган автомобиль ҳалокатларининг олдини олишга, қолаверса яна битта қинғир ишнинг камайишига фойда бўлмасмиди? Синглим ҳам озгина жон койитса, иши пулсиз битардику! Онам ҳам худди шундай. Жияним... энди бунга бирор нима дейиш қийин. У совғани пора беришнинг бир усулига айланганини тушунмайди, бизга ўхшаб, мажбурият юзасидан қилаяпман, деб ўзини оқлашни билмайди. Боғча опасидан совға эвазига ширин сўз сотиб олаётганига фахрланади, яхши иш қилаяпман, деб ўйлайди. Шундай тафаккур билан улғайган боладан нима кутиш мумкин, айтинг?

Дўстим, билиб турибман, хатимни ўқиб, қизариб кетаяпсиз. Чунки сизда бошқалардан фарқли ўлароқ, айбни ўзингиздан қидириш хислати кучлироқ. Дарсига қатнашмаганингиз учун баҳо қўймаган домлани не машаққатлар билан совға олишга кўндирганимизни, эсладингиз, чамамда. Бўлар иш бўлиб ўтди энди. Келинг, яхшиси домланинг ёнига совға билан эмас, ёз бўйи ўқиб, ўрганиб, кузда бир дунё билим билан борайлик-чи, зора оқланиб олсак... Шунда ўзимизни ҳалолман, дейишга ҳақли деб топсак, зора...

Мактубни Ойдин ЙЎЛДОШЕВА оққа кўчирди

ЗАНГОРИ ОЛОВ

Уни таъминлаш машаққатидан хабардормисиз?

Қишнинг қаҳратон совуғи-ю, ёзнинг жазирама иссиғида ҳам бирдай хонадонларимизда табиий газдан беминнат фойдаланаверамиз. Аммо ҳаммамиз ҳам "зангори олов" ижодкорларининг машаққати меҳнати ҳақида ўйлаб кўравермаймиз. Лекин хонадонимизда бир кун табиий газ ўчиб қолгудек бўлса, кимларгадир шикоят, арзу-дод қилишга чоғланамиз. Лекин бу муаммо учун ўзимиз айбдор эканлигимизни ҳар доим ҳам тан олавермаймиз. Баъзида газ ҳақини ўз вақтида тўлашни унутиб қўямиз. — Вилоят бўйича мазкур соҳада фаолият кўрсатаётган 1353 нафар ишчи ходимларнинг 475 нафари олий ва ўрта махсус маълумотга эга мутахассислардир,-дейди "Қашқадарёгазтаъминот" шўъба корхонаси раҳбари Алишер Ҳамидов. — Ўтган йили аҳолига 1 миллиард 202 миллион ўрнига 1 миллиард 298,3 миллион сўмлик пуллик хизмат кўрсатилган. Бу режани 108 фоизга бажарганимиздан далолат беради. Шунингдек, корхонамиз 45 минг ўрнига 69,9 минг сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарган. Корхонамиз соҳадан 1 миллиард 475 миллион 300 минг сўм ўрнига 1 миллиард 585 миллион 300 минг сўм даромад кўриб, бу борада режани 107 фоизга уддалади. Вилоятимиз шаҳар ва қишлоқ хонадонларини табиий газ билан таъминлаш даражаси йилдан-йилга ўсаяпти. Масалан, 1994 йилда вилоят аҳолисининг 27,4 фоизи табиий газ билан таъминланган бўлса, 2002 йилга келиб бу кўрсаткич 63,1 фоизга кўтарилди. Ҳозирда шаҳар хонадонларининг 98,3 фоизи, қишлоқ хонадонларининг 57,7 фоизи "зангори олов" билан таъминланган. Ўтган йили 97 та қишлоқ хонадонлари тўлиқ газлаштирилди. Вилоятимизда жорий йилнинг биринчи чорагида аҳолининг табиий газ билан таъминлаши 64 фоизга кўтарилиб, янгидан 310 километр ўрнига 454,5 километр газ қувурлари тортилди. Ҳозирда вилоятимизда аҳолини газ ўлчаш приборлари билан таъминлаш даражаси 3,8 фоизни ташкил этмоқда. Приборлар ўрнатиш бўйича Қарши шаҳри, Усмон Юсупов, Чироқчи, Деҳқонобод туманлари етакчи ўринда туради. Бизда 878,8 километр юқори, 1359,3 километр ўрта, 4125,2 километр паст босим газ қувурларидан 2917 та газ тақсимлаш пунктлари орқали юқори ва ўрта босимда газ узатилаяпти.

Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 28 мартдаги "2002-2004 йилларда уй-жой фондини газни ҳисобга олиш приборлари билан жиҳозлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 99-сонли қарори юзасидан вилоят ҳокими 2002 йил 9 апрелда махсус қарор чиқарди. Шу қарорга кўра 2004 йил охиригача вилоятда истеъмолчилар 100 фоиз газ приборлари билан таъминланиши лозим. 2004 йил охиригача 42100 газ ўлчагич приборлари ўрнатиш режаланган эди. Вилоятимизда 2005 йил 1 январгача 69100 та ўлчов асбобларини ўрнатишга қарор қилинди.

Приборларни сотиб олиш ҳамда кварталарда ва аҳоли якка тартибдаги уйларида ўрнатиш "Қашқадарёгазтаъминот" шўъба корхонаси маблағлари ҳисобидан амалга оширилади. Бундан буён газ тармоғига ўзбошимчалик билан уланиш ҳоллари аниқланган тақдирда айбдор шахслар амалдаги қонунчиликка мувофиқ жиноий жавобгарликка тортиладилар.

Вилоят ҳокимининг махсус қарорига кўра ҳисоблаш приборлари ўрнатилмаган янги қурилган кўп қаватли уйларни фойдаланишга қабул қилиш ва якка тартибдаги уйларни табиий газга улаш таъқиқланади.

— Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги ҳамда "Ўзкоммунхизмат" агентлигининг Республика минтақаларида ҳамда якка тартибдаги уйларни газни ҳисобга олиш приборлари билан жиҳозлаш учун имтиёзли кредитларни жалб этиш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинганлиги инобатга олинди.

"СМГ-ОНИКС" Ўзбекистон-Италия қўшма корхонасидан 200000 та, "Альдемгаз" Ўзбекистон— Австрия қўшма корхонасидан 200000 та, "Сувжихозгаз" Ўзбекистон-Хитой қўшма корхонасидан 200000 дона, "Нам-Точ" Ўзбекистон-Россия ва "Ташкентценнер" Ўзбекистон-Германия қўшма корхоналаридан 300000 донадан газ ўлчаш приборлари олиш мўлжалланиб, шу юзасидан шартномалар тузилмоқда.

Файзулла ЭШҚУЛОВ,
Ҳамид ПИРИМҚУЛОВ

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ 2002

ВАТАНПАРВАР ВАЗИР

Уругвай Маориф вазири Бланка Овелар юртдошларида ватанпарварлик туйғуларини уйғотиш мақсадида жаҳон чемпионати кунлари барча илм масканларига телевизорлар ўрнатиш ҳақида фармойиш берган. Бироқ жаноб вазир Жанубий Корея ва Японияда учрашувлар бошланганида Уругвайга ярим оқшом бўлишлигини билмаган экан.

МАЙДОНДА МАДҲИЯ АЙТМАЙМИЗ!

Италия терма жамоаси футболчилари ўйин олдидан миллий мадҳияларини куйлашмайдиган бўлдилар. Ярим ҳимоячи Женнаро Гаттузонинг фикрича, "футбол майдони — қўшиқ куйланадиган жой эмас. Биз ўқув машғулотларига кетатуриб, автобусда мадҳиямизни икки-уч бор айтамиз. Аммо майдонда уни айтиш-айтмаслик бизнинг ихтиёримиздадир".

Италия сиёсатчилари "Скуадра адзурру" аъзоларини бошқа жамоалардан ўрнак олишга чақирган. Уларнинг баъзилари ҳатто футболчиларни мадҳия сўзларини билмасликда ҳам айблаган.

Воҳид БОЙМУРОДОВ
тайёрлади

САНДАЛГА ТУШИБ КЕТГАН БОЛА

Йўл азоби-гўр азоби эмас, десам ҳайрон бўлманг. Чунки, хизмат сафари билан кўп вилоятларда бўламан. Ҳар сафар Отчопар бозори ҳудудида жойлашган автобуслар "карвонсаройи"га борар эканман, меҳрибон "посадчик"лар қуршовида қоламан. "Карвонсарой"да мени доим қўярда-қўймай ширин сўзлар билан қорачадан келган Авазжон автобусга чорлайди. У билан эски танишмиз.

Бир куни Навоийдан қайтаётгандим. Буни қаранги, ака-ука бўлиб кетганимиз — Муҳаммаджон аканинг қора "ETELLIOUSS"и келиб қолди. Бу одам бошқа ҳайдовчилардан ўзининг хушмуомалалиги билан ажралиб туради.

Хуллас, автобусга чиқдим. Акахон билан сўрашиб бўлгандан кейин қарасам ҳалиги йигит ҳам Муҳаммаджон аканинг "командаси"да экан. Йўлда Авазни гапга солдим. Гап орасида бармоқлари ҳақида гапириб берди. Унинг бир қўлида бармоқлари йўқ эди.

—Э, буни тарихи узоқ. Олти ойлик бўлганимда сандалга тушиб кетганман. Уйда ҳеч ким бўлмаган ўшанда. Беш ёшгача шифохонада ётганман. Бармоқларимни ўшанда кесишган.

Саккизинчи синфда ўқиб юрган пайтларим эди. Янги йил кечаси уйда байрам қилаётган эдик. Кўчага чиқиб ўтирсам, қўшнимизнинг уйи бирдан портлаб ёна бошлади. Унинг иккита кичкина боласи бор эди. Эри йўқ. Ҳаммамиз бирдан югурдик. Уйдан қўшнимиз бутун танаси ёнган ҳолда чинқириб чиқди. Учириб олдик. Онанинг: "Болаларимни олиб чиқинг" деб дод солганидан ўзимни ичкарига урдим. Болалари ичкари уйда экан. Эшикдан чиқишнинг иложи бўлмади. Деразани бузиб, уларни олиб чиқдим. Онаси уларни кўргандан сўнггина жон берди. Юзимдаги чандиқлар эса ўшандан эсдалик.

Суҳбатимизни бир аёлнинг гаплари бўлди:

—Сынок, мне где выходит?

Муҳаммаджон ака: "Э, бу киши Самарқандга тушаман, деб тушмабди-ку",-деб қолди. Салкам Ғаллаоролга келиб қолгандик. Ҳалиги рус холамизни таксига солиб, таксининг пулини тўлаб, ортга жўнатиб юбордик. Кўпчилик бундай қилмасди, тўғриси. Балки тушириб юборар эди, холос.

—Аваз, ўткирроғидан ҳам тортиб турасизми?

—Йўқ, ака. Ҳаёт етарли қийнаган бўлиши мумкин, лекин бу ўзимни ўзим хароб қилишимга сабаб бўла олмайди. Битириш кечаси озгина ичдик. Хумори тутиб сигарет сўрасам, "бир дўстим" ўралган нарса узатди. Нималигини бирдан сездим. "Ол" деди. Уришиб чиқиб кетдим. Ўқимасак ҳам бунга ақлимиз етади, ака!

Тўғриси, берган саволимдан ўзим уялиб кетдим. Йўл азоби-гўр азоби эмас, деганим сабаб, ҳар сафар шундай "қаҳрамонларни" кашф этаман.

Қанийди, ҳамма ҳам Авазжондек яхшилик қилишга ўч, ҳар қандай қийинчилик олдида иродаси букилмайдиган, Муҳаммаджон акадек савоб талаб бўлса.

Саидабдулазиз
ЮСУПОВ

Эрик ФИХТЕЛИУС

ЖУРНАЛИСТИКАНИНГ ЎН ҚОИДАСИ

(Давоми, боши ўтган сонларда)

Журналист биринчи навбатда ўзича қандай интервью олмоқчи, нима ҳақида, мақсади нима эканлигини белгилаб олиши шарт. Бу дегани, журналист олдиндан бериладиган саволларни белгилаб, ёзиб қўйиши деганидир. Атрофлича идрок қилинган, қисқа, лўнда ва жўн саволлар энг яхши саволлардир. Масалага киришишда баъзан журналистнинг қизиқувчанлиги иш беради: мен анчадан бери билишга қизиқардимки ёки бизнинг тингловчиларимиз ёхуд томошабинларимизга мана бу нарсаларни билиш қизиқарлидир...

Ҳар бир савол масаланинг фақат бир томонига тааллуқли бўлмоғи жоиз. Бирваракайига икки саволни қўйсангиз, интервьючи ўзига нобоп бўлган саволдан сирпаниб чиқиб кетишига имкон берасиз ва аслида бир саволга жавоб олишингиз мумкин. Савол сўроқ оҳангида бўлиши, зинҳор тасдиқ оҳангида бўлмаслиги муҳим. Саволни қўйишда интервьючининг ўз фикри, ҳиссини, бошидан кечирганини баён қилиши учун имкон бўлишини ҳисобга олмоқ керак. Шунинг учун ҳам "Ҳа" ва "Йўқ" билан кутиладиган саволлар ташламасликка эътибор берилади. Бошқаларга ғалати, қўпол бўлиб кўринадиган айрим саволлар гоҳида ҳеч кутилмаган, чуқур ва қизиқарли жавобларга ҳам олиб келади. Мана, шундайлардан бир нечаси:

- Ўзингизни қандай ҳис қиляпсиз?
- Нимани назарда тутяпсиз?
- Сиз қандай тасаввур қиласиз?
- Энди нима қилмоқчисиз?

Саволлар тайёрлаш журналистдан жиддий меҳнат талаб қилади, бироқ бу интервью давомида ҳозирлаб қўйилган ёзувларидан зарра четга чиқмаслиги керак дегани эмас. Қоралама аслида журналистда ўзига ишонч туйғусини бериб, унинг ўзини бемалол тутишга имкон беради. Мен ёзмаларим дафтарчасини доим қўлимда, кўз ўнгимда ушлаб тураман, аммо унга камдан-кам қарайман. Саволларни тузгач, ҳеч қачон уни ёдлаб олмаганман.

Канадалик репортёр, ёзувчи ва журналистика домласи Жон Савотски интервью олиб бориш услуби устида кўп йиллардан бери иш олиб боради. У тавсия қилган услубларнинг асосийлари шундан иборатки, саволлар очиқ-ойдин, холис (бетараф) ва содда бўлмоғи керак. Очиқ саволлар интервьючини савол мазмунини ўйлаб, бор имконияти доирасида жавоб беришга мажбур қилади. Мазкур ҳолатда сиз фақат масаланинг изоҳинигина эмас, балки сўралувчининг ўз қарашини ҳам эшита оласиз. Лўнда жавоб бериладиган саволга "ҳа" ёки "йўқ" деб жавоб берган интервьючи кейинги тўлдиришида ўз жавоби йўналишини буриб юбориш имконига эга бўлади.

Саволлар холис бўлмоғи зарур. Ана шундагина интервьючи суҳбатнинг марказида бўла олади, борини тўкиб солади. Журналист қараши бўёғи билан суғорилган савол эса, суҳбат марказига журналистнинг ўзини қўяди.

Репортёр саволларни тузиб, уни кўчириб бўлгач, кичик бир тест ўтказса бўлади. Интервьючи тузилган саволларга жавоб бера оладими, у ушбу соҳада қанчалик маълумот-ахборотга эга, содир бўлган ҳодисага у жавобгарми?

Интервьюга тайёрланишнинг йўлларидан бири – тузилган саволларга ўзининг жавоб бериб кўриши. Ўзинг ўша саволга жавоб бера оласанми? Мана шу кичик тест журналистни интервьюни кўнгилдагидек ўтишини таъминлайдиган навбатдаги муқобил саволларга етаклайди. Агар ўзингизни ўзингиз саволга тутгингиз келмаса, уни касбдошларингизга ёки бирор дўстингизга бериб кўринг. Сиёсатчилар матбуотчилар билан учрашишдан олдин машқ ўтказадилар. Бунда унинг ҳамкасблари журналист ўрнида уни — мулзам қилиб қўядиган саволлар берадилар. Мана шундай иш билан боғлиқ ўйинлар уларда баъзан масала билан яхши боғланмаган умумий жавоблар бериш малакасини ҳосил қилади. Интервьюни касбдошлар доирасида қўйиб кўриш – тасодифий, кутилмаган ҳолатларга тайёрланишнинг энг яхши йўлидир. Бундан ташқари, журналист ушбу жараёнда – бир неча дақиқа давомида ўзи тузган саволларнинг долзарблиги ва тўғрилиги борасида қаноат ҳосил қилиши мумкин.

Мумкин эмас

Айрим савол турларини ман этишга тўғри келади. Жон Савотски интервью олувчи журналистнинг "бало-қазоли" 10 гуруҳининг рўйхатини тузган:

Афсуски, ушбу таъқиқларга биз кўп ҳам эътибор беравермаймиз, юқоридаги зикр этилган кўрсатмаларга амал қилмасдан тўлиқ ахборот олиш ва тарқатиш имкониятларини ўзимиз чегаралаб қўямиз. Репортёрлар йўл қўядиган энг кўп хатолардан бири жўнгина жавоб талаб қиладиган саволлар қўйиш ва сўроқ гап ўрнига тасдиқ гапларни қўллашидир. Интервью олиш санъатини мукаммаллаштириш воситаларидан бири репортёр ўзининг эфирга узатилган эшиттириш ва кўрсатувларини қайта кўриб, эшитиб, юқоридаги рўйхат асосида таҳлил қилиб чиқиши ҳамдир.

(Давоми бор)

Фарҳод РЎЗИЕВ ва
Абдуқаюм ПАРДАЕВ таржимаси

ОТ СПОРТИ: ЧАВАНДОЗЛАР НИМА БИЛАН БАНД?

Спортнинг йигирмадан ортиқ турида жаҳон мусобақаларида муваффақиятли иштирок этаётган спортчиларимиз ғалабаси, томирида темурий баҳодирлар қони кўпириб тургандан далолат берса, Алпомиш келбатли ўғлонларимизнинг от спорти мусобақаларидаги иштироклари алоҳида эътиборга лойиқдир. 1993 йил От спорти федерацияси тузилди ва шу йили Бразилиянинг Рио-де-Жанейро шаҳрида бўлган конференцияда Ўзбекистон халқаро от спорти ташкилоти (ХОСТ)га аъзо бўлди. 1997 йилда федерация вазифалари кенгайтирилди. Бугун от спортига эътибор анча юқори даражада эканлигини биз Андижон, Фарғона, Сирдарё, Бухоро, Сурхондарё, Қашқадарё ва Тошкент вилоятларида фаолиятини бошлаган "Болалар ва ўсмирлар вилоят от спорти мактаб"лари мисолида кўришимиз мумкин. Юртимизда айни пайтда "Файзи Омон", "Улуғбек" каби 20 га яқин хусусий от спорти мактаблари борлиги қувонарли ҳолдир.

—Федерация вакиллари саъй-ҳаракатлари ва ташаббуслари билан вилоятларда "йилқичилик-от спорти" клублари ташкил этилди. Йилқичилик билан ота-боболаримиз азал-азалдан шуғулланиб келишган. Бизнинг бундай клубларни ташкил қилишдан мақсадимиз от тилини биладиган ва унинг қадрини тушунадиган кишиларни бир жойга тўплашдир,-дейди биз билан суҳбатда Ўзбекистонда Йилқичилик ва От спорти федерацияси ижрочи директори Жўрақўзи Турдиматов. Бугунги кунда юртимиз вакиллари халқаро мусобақаларда ака-ука Искандар ва Иброҳим Йўлдошевлар, Ғайрат Назаров, Исажон Содиқов, Сергей Шемелёв каби ишончли таркиб билан иштирок этишмоқда. Марказий Осиёда ҳамда жаҳон кубоги мусобақалари 3-босқичида иштирок этган Ғайрат Назаров 2000-2001 йилнинг энг сермаҳсул спортчиси деб топилди. Иброҳим Йўлдошев эса Ўзбекистон чемпионатида мутлоқ ғолибликни қўлга киритди. Кўриниб турибдики, чавандозларимиз бир қатор мусобақаларда иштирок этишмоқда. Аммо, оммавий ахборот воситаларида кам ёритилгани боис натижалар билан ўз вақтида таниша олмаганмиз. Шу билан бирга истардикки, мутассаддилар боболаримиздан бизга мерос бўлиб келаётган От спорти ўйинларини республикамизда янада кўпроқ ташкил этиб, ёшларимизни бу спорт турига қизиқтирса, халқаро миқёсда ҳам ўзбек чавандозларининг номи тилларга тушиб мухлислари ортган бўларди.

Сиёвуш ҲОШИМОВ

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги Халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар Республика илмий-услубият маркази
Ўзбекистон Республикаси Телерадиокомпанияси
"ОЛТИН МЕРОС" халқаро хайрия жамғармаси,
"МАҲАЛЛА" ва "НУРОНИЙ" республика хайрия жамғармалари
Республика "БАЙНАЛМИЛАЛ" маданият маркази
Қашқадарё вилояти ҳокимлиги Маданият ишлари бошқармаси
Китоб туман ҳокимлиги

"ҚАРИЯЛАРНИ ҚАДРЛАШ ЙИЛИ"га бағишлаб
Шу йилнинг 20-22 июнь кунлари
Қашқадарё вилоятининг
Китоб туманида

ФОЛЬКЛОР-ЭТНОГРАФИК ЖАМОАЛАРИНИНГ ОЛТИНЧИ АНЪАНАВИЙ РЕСПУБЛИКА КЎРИК-ТАНЛОВИ ўтказилади.

ҒОЛИБЛАРНИНГ ЯКУНЛОВЧИ КОНЦЕРТИ

22 июнь куни соат 17-00 да Китоб туманининг Маданият ва истироҳат боғидаги ёзги эстрада саҳнасида бўлиб ўтади.

Азиз санъатсевар дўстлар!
Сизларни фольклор санъати байрамига таклиф этамиз!

Ташкилий қўмита

ҲАМЗА номидаги ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МУСИҚА КОЛЛЕЖИ
2002-2003 ўқув йили учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича кундузги бўлимга ўқувчилар
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

Ўзбек халқ чолғулари ва баян
— БММ ва БСМда халқ чолғулари синфи ўқитувчиси, оркестр ва ансамбль артисти, най, қўшнай, рубоб-прима, қашқар рубоб, афғон рубоб, уд, дутор, танбур, дутор-бас, доира, ғижжак, ғижжак-альт, ғижжак-бас, ғижжак-контрабас, баян аккордеон, классик гитара.

Анъанавий чолғу ижрочилиги
— БСМ анъанавий чолғу ижрочилиги ўқитувчиси, ҳаваскорлик анъанавий ижро ансамблининг мусиқа раҳбари: най, қўшнай, чанг, қашқар рубоб, дутор, танбур, доира, ғижжак, қонун, уд.

Анъанавий хонандалик
— Жўрнавоз-иллюстратор, ҳаваскорлик, анъанавий ижро ансамблининг мусиқа раҳбари, БММда анъанавий қўшиқ ўқитувчиси.

Фортепиано
— Фортепиано ижрочиси, жўрнавоз, БММ, фортепиано синфи ўқитувчиси, ансамбль артисти.

Торли чолғулар
— БММ ва БСМда чолғу синфи ўқитувчиси,, оркестр ва даста артисти (скрипка, альт, виолончель, контрабас).

Дамли ва зарбли чолғулар
— БММ ва БСМ ўқитувчиси, оркестр ва ансамбль артисти, ҳаваскорлик жамоа раҳбари: (флейта, гобай, кларнет, саксофон, фагот, вальторна, труба, тромбон, туба ва зарбли чолғулар).

Академик хонандалик
— Академик хор, ансамбль артисти, умумтаълим мактабларида ашула ўқитувчиси.

Хор дирижёрлиги
— Ҳаваскорлик хор раҳбари, БММ ва БСМда хор фанлари ва умумтаълим мактабларида ашула ўқитувчиси.

Мусиқашунослик ва композиция
— БММ ва БСМда назарий фанлар ва (қўшимча) фортепиано синфи ўқитувчиси, мусиқий лекторийнинг лектори, композитор, (бастакор).

Эстрада чолғу ижрочилиги ва қўшиқчилиги
— Эстрада оркестр ва ансамбль артисти, эстрада чолғулари синфи ўқитувчиси, ҳаваскорлик эстрада жамоалари раҳбари, эстрада қўшиқчилиги артисти: пуфлаб чалинадиган ва зарбли чолғулар, торли чолғулар, электро гитара, бас, соло, фортепиано, ўзбек халқ чолғулари, баян, аккордеон.

Мусиқа билим юртига 9 синф маълумоти, 5 ва 7 йиллик мусиқа мактаби ҳажмида мусиқа тайёргарлигига эга бўлган фуқаролар қабул қилинади.
Аризалар 1 июндан қабул қилинади.
Ўқиш 2 сентябрда бошланади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, С.Азимов 35.
Тел: 133-58-57
Троллейбус: 17, 18, 9
Трамвай: 13, 27, 3
Автобус: 10, 16, 21, 28, 30, 48, 72, 80, 148.

ФИНАЛДА УЧРАШАМИЗ

Спортнинг каратэ тури бўйича яқинда Жиззах вилоятининг Дўстлик туманида мусобақа бўлиб ўтди.

Мусобақада "Фудокан", "Бургут", "Истиқлол" каби спорт жамоалари ўзаро куч синашди. Жиззах вилояти каратэ федерацияси ўтказган ушбу мусобақага каратэ бўйича "Қора белбоғ" соҳиби Зариф Болтаев ҳакамлик қилди.

Ушбу мусобақада Арнасой туманидаги 8-мактаб ўқувчилари Зокир Дорханов, Азамат Қаршиевлар фахрли I-ўринни эгаллашди.

Намоз ҚАРШИЕВ

SAN'AT OLAMIDA

Яхлит образ вужудга келган

КИНО — ҲАЁТ ДЕМАКДИР

(«Европа киноси кунлари» ҳақида мулоҳазалар)

Яқинда шаҳримиз марказидаги Алишер Навоий номидаги Санъат саройида "Европа киноси кунлари" ўтказилди. Кино эстетикаси билан таниш бўлган, ижод маҳсулини таҳлил қилишга пухта тайёргарлик кўрган талабалар узоқ юртлардан келтирилган экран асарларининг бадиий воситалари, олий мақсади, адабий - фалсафий асосига бўлган муносабатини билиш мақсадида бир қатор ёшларни учратиб суҳбатлашдик.

Анора (Жаҳон тиллари университети халқаро журналистика факультети талабаси): — Англия санъаткорлари яратган "Билли Эллиот" фильмини кўриб ҳайратга тушдим. Рақсга, хореография санъатига қизиққан ёш Биллининг ҳаёти, ижодининг илк палласи қанчалик маҳорат билан тасвирланган. Ўғли бокс билан шуғулланишини талаб этган отасини ўз истеъдоди, машаққатли машқлари, қолаверса, самимияти ҳамда иродаси ила янглиш фикрдан қайтишга ундайди. Бу бироз ғайритабиий ҳол бўлиб кўриниши мумкин. Лекин фильм драматургияси шундай қилинганки, ёш ҳаваскор Жемми Биллнинг ижроси шунчалик таъсирчанки, ота-боланинг фильмдаги муносабатига ишониб, бу оиладаги кичкина тўқнашув нималарга олиб келаркин, деб ўйлаб қолади киши. Билли тенгдошингиздек, яқин кишингиздек бўлиб қолади. Пировардида, у шундай рақс тушадики, хореография ҳақида шундай образли ифодаларни айтадики, отаси ҳам, "Қирол рақс мактаби"нинг казо-казо мутасаддилари ҳам лол қоладилар. Фильмнинг мавзуси тўла очилишида композитор П.И. Чайковскийнинг мусиқаси ҳам кўп хизмат қилганига гувоҳ бўлдик.

Мунира (Жаҳон тиллари университети талабаси): — Швейцария гўзал мамлакат эканлиги ҳақида кўп эшитганман, экранда кўрганман. "Европа киноси кунлари"да эса бу ўлканинг гўзал кишиларини кўргандек, улар билан мулоқотда бўлгандек бўлдим. "Азурро" бадиий фильмида меҳрибон бува ҳамда унинг набираси бир - бирини эҳтиёт қилиши жуда таъсирчан кадрларда тасвирланган. Фильмда актёрларнинг моҳирона ижроси мусиқа билан уйғунлашган. Оператор фильм қаҳрамонлари кайфиятини Швейцариянинг кўриниши манзаралари орқали ифодалаган. Натижада фильм сюжети бир мақсадга йўналтирилган. Болажон қария набираси ғамида узоқ сафарга отланиши, дори-дармон излаши, ёру биродарлари кўмагида пул топиб, Азурронинг ногирон кўзларини даволаши кимни ҳаяжонга солмайди, дейсиз!.. Американинг жангари фильмларидан безган томошабин шундай самимият билан суратга олинган кадрларни бажонидил қабул қилишига ишонаман.

Анора, Мунира ҳамда уларнинг дугоналарини ҳаяжонга солган кино лавҳалари ҳақиқатан ҳам сермазмунлигига, томошабин юрагига йўл топишига шубҳа қилмаган ҳолда, мазкур фильмлар нуқсонлардан ҳам холи эмаслигини айтиб ўтиш адолатдан бўлур эди. Хусусан, кўпчиликка маълум бўлган "Азурро"нинг иккинчи қисмида бува ва набира — Карло ва Нонно муносабатлари четда қолиб, оддий мелодраматик саҳналар тафсилотларига диққат эътибор қаратиладию, анъанавий "учбурчак" тарихи, оқибатлари, қачонлардир севилган аёлнинг киноявли қарашлари, фарзандига отаси ким эканлигини айтиши ва бир - бирини умрида кўрмаган ака - укалар Женева кўли ёнида учрашиши эпизодлари "Азурро"нинг асосий воқеалари тизмасидан четда туради.

Кўрик кунлари намойиш этилган ўн тўрт фильм ҳозирги кинода қандай тамойиллар мавжудлиги, экранда ёндош санъатлар билан қандай алоқа қилаётгани ҳақида фикр юритишга ҳам имкон беради. Масалан, "Бриджит Жонснинг кундалиги" деб аталган ва ҳазил-мутойибага, лирик саҳналарга мўл бўлган фильмда Англия киноаҳли миллий адабиётдаги воқеаларни диққат билан кузатиб бораётганини, асарлардаги ҳар бир боб, манзара, диалог, сатрга мос келадиган экран воситаларини излаётгани кўзга ташланади. Бу тасма инглиз ёзувчиси Хелен Илдингнинг машҳур романида мавжуд бўлган "кинобоп" эпизодлардан унумли фойдаланилганини кўрсатади. Яна бир масала — роман муаллифи бўлмиш ёзувчи — аёлнинг нозик кузатишлари, унинг қаҳрамони Бриджит характеридаги мураккабликлар фильмда ҳам ўз ифодасини топганки, бу ҳол хориждаги ҳамкасбларимиз китоб ҳолида обрў қозонган асарнинг руҳинигина эмас, ўзига хос бадиий жиҳатларини, таъриф ва тавсиф йўлларини ҳам экранда сақлаб қолишга интилаётганини кўрсатади. Бундай тафсилотларга эътибор қаратишимизнинг боиси бор, албатта. Ҳазрати Алишер Навоийнинг бирорта асари ҳали бадиий кинода ўз талқинини топганича йўқ. "Бобурнома" ва халқ оғзаки ижодиёти намуналари, Гулханий, Чўлпон, Фитрат асарлари ҳам ранг-баранг, фильмларнинг адабий - фалсафий асоси бўлиши мумкин. Бинобарин, Европа киносида "Адабиёт ва кино" масалалари қандай ҳал этилаётгани, орттирилаётган тажриба, йўл қўйилаётган хатолар ўрганилиши зарурлиги ўз - ўзидан маълум. Бу ўринда ўзбек киношунослигини камситмаган ҳолда биз тилга олган мамлакатларда санъаткор муносабатлари, хусусан "сўз ва тасвир", "адиб тафаккури ва режисёр талқини", "адабиёт ва кино: муштарак нуқталар" каби илмий мавзуларда тадқиқотлар ёзилиб, чоп этилишини ҳам эслатиб ўтиш ўринли бўлади. Кўрик кунлари фильмларнинг таркиби, драматургик қурилиши билан танишиб, айрим хулосаларга келдик. Мақоламиз ҳажми чеклангани боис уларнинг бири ҳақидагина фикр юритиш имконига эгамиз.

Тасмалар заминида катта драматик кучга эга бўлган воқеалар ётмайди. Кучли характерлар тўқнашувини ҳам учратмайсиз. Ҳаттоки, кадр ортида қолган экстремал вазият ҳам тилга олинмайди, ўша фавқулодда содир бўлган ҳодисадан кейин қаҳрамоннинг ўйлари, юриш - туришини кўрсатиш мақсад қилиб қўйилмайди. Фильм қаҳрамонининг ҳаёти бадиий кино имкониятлари даражасида кузатиб борилади. Масалан, Франциянинг "Ўринлатиб бажарилган иш" фильми эҳтирос билан ёзилган бадиий-публицистик асарни эслатади. Лекин, унда қаҳрамонларнинг кундалик хизмати ўтиш жараёни кенг қамраб олинганлиги, баъзан эса қаҳрамонларнинг тўқнашиши, аскарлик бурчини бажараётганларнинг ички монологи, кадр ортида янграб диққатимизни тортадиган матн бу асар бадиий умумлашмаларга ҳам бойлигини эслатиб туради. Режиссёр Клэр Дени танлаган актёрлар ижроси, ўз ўрнида янграб турган мусиқа садолари, Мадагаскарнинг чўли - биёбонлари, кимсасиз, ўт - ўлан, дарахтсиз соҳиллари кўринишлари бош мавзуни очиш учун хизмат қилган.

Тошкент экранига тақдим этилган барча фильмларни юксак савияда, деб бўлмайди. "Фаришталар уйи" (Туркия), "Етти паҳлавон" (Швейцария), "Терим" (Чехия) фильмларида неча марта қўлланилган драматургик қурилишларни, сийқаси чиққан услубларни кўрдик, иккинчисида бадиий умумлашмалар, теран фикр, ҳис-ҳаяжон йўқлигидан ранжидик, учинчисида сюжет, қўшиқ, актёрлар ўйини бир-бирига узвий уланмаганидан афсусландик.

Ҳамидулла АКБАРОВ

Эрталабдан энсангиз қотиб оғриса...

Статистикага кўра, планетамизнинг 90 фоиз аҳолиси вақти-вақти билан бош оғриғидан шикоят қилишади. Шифокорларнинг кузатишича, бош оғриғи қуйидаги ҳолларда бошланар экан:
- холдан тойиш ва кучли руҳий толиқиш оқибатида;
- ҳавонинг ўзгариши ёки магнит майдонининг юзага келиш пайтида;
- шамоллаш ва вирусли касалликлар симптомлари сифатида;
- очликдан ва совуқ олишдан;
- спиртли ва газланган ичимликлар ичгандан сўнг.

БОШИНГИЗ ОҒРИМАСИН

Бундан ташқари ичган дорингиз ёки еган таомларингиз ҳам бош оғриғига сабаб бўларкан. Агар бошингиз тез-тез оғриса аввал еяётган овқатингизга эътибор беринг. Масалан, сиркали таомлар, кетчуп, майонез, горчица, дудланган маҳсулотлар, газланган ичимликлар ва ҳатто хот-дог ва чизбургерлар ҳам бошни оғритаркан. Бошингиз оғриб қолдими, дарров ҳозиргина ичган дорингизга эсланг Масалан, *артериал қон босимни туширувчи дорилардан* адельфан, раунатин, каптоприл, резерпин, *ошқозон яраси учун дорилардан* ранитидин, циметидин, *юрак дориларидан* нитроглицерин, изосорбида, верапамила ва *гармонал дорилардан* преднизолон ва гидрокартизон кабилар бош оғриғига сабаб бўлиши мумкин.

Бошингизнинг қайси қисми оғриётганига қараб, унинг келиб чиқиш сабабини аниқлаш мумкин. **Бошингизнинг ҳамма ёғи сиқилгандек, бир маромда оғриб турса,** бу руҳий толиқиш ёки компьютер олдида узоқ ишлаш оқибати бўлиши мумкин. Бу зўриқиш бош оғриғи бўлиб, бўйин, елка ва бош мускулларининг таранглашуви натижасида келиб чиқади.

Бартараф этиш усуллари: бошингизни тепадан пастга томон бармоқларингиз билан 10 дақиқа давомида уқаланг. Сочларингиздан ушлаб сал оғригунча тортинг, бармоқларингиз билан бошингизни енгил шапатиланг. Кейин денгиз тузи ёки ўтлар дамламаси солинган ванна қабул қилинг. Сочларингизни илиқроқ ўтлар дамламасида чайинг ва қалин сочиққа 2-3 соат давомида ўраб, дам олинг. бош оғриғидан қутуласиз.

Агар пешонангиз ёки чаккангиз тиқилиб оғриса, ҳаво ўзгариши, қабул қилган дорингиз, оғир юклар кўтарганингиз таъсир қилган бўлади. Бу бош оғриғи бирдан бошланади ва унга миядаги қон томирларнинг торайиб, кенгайиши сабаб бўлади.

Бартараф этиш усуллари: учта бармоғингизни қулоқ билан кўз ўртасидаги нуқтага қўйиб, 3-4 марта босинг. Кейин кўрсаткич бармоғингизга валерианка суюқлиги ёки камфора спирти суриб, чаккангизнинг икки томонини айлана ҳаракатлар билан уқаланг.

Агар пешонангизда оғриқ бўлса, қошларингиз атрофини уқаланг, бир дақиқа давомида қошларингизни тортинг. Кафтларингизни пешонангизга қўйиб, исигунча босиб уқаланг. Ромашка дамламасига дока ҳўллаб пешонангизга қўйсангиз ёрдам беради. Агар эринмасангиз, бош оғриғидан қутулишнинг зўр усули бор. Ҳар куни совуқ ва иссиқ сувда ҳўлланган сочиқларни алмаштириб пешонангизга қўйинг. Аста-секин бу муолажа вақтини ошириб бораверинг. Икки ҳафтадан сўнг бош оғриғидан бутунлай қутуласиз.

Эрталабдан энсангиз қотиб оғриса, юзингиз шишиб, кўзингиз остида халтача пайдо бўлса, қон босимингиз ошган.

Бартараф этиш усули: қулайроқ стулга жойлашиб ўтиринг, бошингизни орқага ташланг, елкангизни бўш қўйинг ва бармоқларингиз билан бўйнингиз ён томонларини пастдан-тепага, тепадан-пастга силанг. Кейин ўнг қўлингиз бармоқларини умуртқа билан энса уланган жойга қўйиб, чап қўлингизни пешонангизга қўйинг. Аста-секин, юмшоқ ҳаракатлар билан 3 дақиқа давомида соат йўналиши бўйлаб уқаланг. Кейин 3-4 марта тепадан елка бўйлаб бармоқларингиз билан енгил силанг. Оғриқни қолдирувчи ўтлар дамламасидан бир ой давомида ичиб юринг.

Агар бошингиз ҳар доимгидан бошқачароқ оғриса, дорилар қабул қилгандан кейин ҳам қолмаса, ўзингизни ҳолсизланган ҳис қилсангиз, бошингиз айланса, кўзингиз хиралашса, нутқингиз бузилса, мувозанатингизни йўқотсангиз, иситмангиз чиқса, кўнглингиз айниб, нафас олишингиз қийинлашса дарҳол "тез ёрдам" чақиринг. Бундай ҳолларда ўз билганича даволаниш оғир оқибатларга олиб келиши мумкин.

Нилуфар САЪДУЛЛАЕВА

ИЮНЬ — ЁШЛАР ОЙИ

Баҳор фасли якун топиб, жазирама июнь ойи ҳам бошланди. 30 кунни ичига олган айнан мана шу ой қадим дунёда жуниорлар, яъни мавжуд жамики ёшларнинг шарафига номланган йилнинг олтинчи ойи ҳисобланади. Халқимизда ҳам тўй маросимлари авжига чиқишининг дастлабки палласи айнан шу ойга тўғри келганлиги ҳам қадим ривоятларда бир мунча бўлса-да асос борлигини кўрсатади.

Шунингдек, июнь ойида Скандинавияда Ўрта ёз куни, Гавай оролларида — Каменамеха куни, АҚШда ойининг учинчи якшанбасида оталар куни ва бошқа бир қанча байрамлар ҳам дунё бўйича мавжуд бўлиб, улар кенг тантаналар билан нишонланади. Июнь ойининг рамзий гули сифатида эса атиргул қадимдан кўрсатиб келинган ва инсонларга бахт, омад ва қувонч келтирувчи ҳисобланган.

Рустам тайёрлади

Кулги + ...

Ўғри сейфни очишга беҳуда уринди. Ниҳоят, асбобларни улоқтириб, пешонасидан терни артди ва энсаси қотиб минғирлади:

— Бир-бирини мунча қийнашмаса бу одамлар.

* * *

Бир одам ошнасига:

— Қизиқ! Нима учун ажралаётганда сабабини сўрашади-ю, никоҳ пайтида сўрашмайди.

* * *

— Кечирасиз, - дея мурожаат қилди танаффусдан сўнг бир томошабин қаторнинг бошида ўтирган одамга, спектакль бошида сизнинг оёғингизни босиб олувдимми?

— Ҳа.

— Демак, менинг қаторим шу экан, ўтиб кетай.

* * *

Тошбақани бошидан ари чақибди!

Боши шишиб, косасига сиғмай қолибди:

— Эҳ, арижон, сен туфайли яна кўчада ухлайдиган бўлдим-да!

Холхўжа БАДИЕВ тўплади

ҚУЛТЎРАНИНГ МУШУГИ

(Ҳажвия)

Айтишларича, Шерхон ака туғилган оқшом хона ёришиб, ҳаммаёқ ёп-ёруғ бўлиб кетган экан. Осмонни қора булут қоплаб, жала ёққан кечаси эса мен туғилган эканман. Шундан бўлса керак, ой ҳам, кун ҳам Шерхон акага кулиб, боқади. Менинг бўлса, ҳеч омадим юришмади, юришмади-да.

Хуллас ҳозир гап Қултўранинг мушуги ҳақида.

Эл оғзида кучли биотоки билан машҳур бўлган бир аёл Шерхон акага мушук асрашни буюрди.

— Соғлом, чиройли, ювош мушук асранг. Ўринга кирсангиз кучук боласидай қучоғингизга талпинадиган бўлсин. Майин юнгларини сийпаласангиз баданидан баданингизга биоток ўтказади. Яхши дам олиб ҳузурланасиз. Энг муҳими, соғлиғингиз тикланади, —деди у.

—Қаердан топаман бунақа мушукни,— Шерхон ака биотокли аёлдан хожатини битказишни сўради,— Менга ёрдам беринг. Пул кетса, кетар...

—Таърифлаганимдан ҳам ортиқ бир мушугим бор,— аёл кўз қири билан, беўхшов қўнғир мушукка ишора қилди. — Кучингиз етармикан?

Шерхон акага мушукнинг ранги ёқмади. Унга идоранинг қоровули — Қултўранинг мушуги ёқиб қолди. Кейинчалик у бу мушукка шундай ўрганиб қолдики, асти қўяверасиз. Ишхонага ҳам олиб келадиган одат чиқарди. Мушук креслога тўшалган қип-қизил бахмал ёпинчиқ устида кулча ясаб, пинакка кетади. Кўриб ҳавасингиз келади.

— Ювош, буйруққа итоат этадиган, ақлли мушук чиқди. — Шерхон ака бир неча бор, толеи кулганидан шукрона ўқиди. — Энг муҳими мушук очкўз эмас. Овқатдан кейин қўлларини ялаб, юзини ювиб, келинчаклардай ўзига зеб беради. Сичқонга хумор қилмайди. Суйкалиб бағримдан ажралмайди. Дайдиб, кўча-боғ кезмайди.

Мушукларнинг биотоки бор, деган гапга энди ишондим. Шерхон ака асабийлашганда мушукни бир сийпаласа бас, бадандаги ҳамма рутубатлар барҳам топади. Юзлари ёришиб, кайфи чоғ бўлиб, онадан янги туғилгандай бўлади. Бахт деганлари шу бўлса керакда.

Бошида мушукни сўраб борганида, Қултўранинг хотини кўнмай, эри билан "сен", "мен"га борган эди.

—Рўзғоримнинг сариштаси шу... Энди ошхонамдан сичқоннинг ҳиди ариганида... Мушук уруғига қирғин келгани йўқ. Ана, Эшдавлатда ҳам мушук бор...

Эркакнинг гапи битта. Қултўра лафзидан қайтмайди... Хотинининг кучи кўз ёшига етди. Сочи калтанинг ақли узун бўларкан. Қултўра мушукнинг орқасидан уйли, мошинли, йигирма минг сўм маошли бўлди.

Куни кеча Ойтўла хола кутилмаган бир гапи билан идорани остин-устун қилиб юборди. Қаранг-а, ҳеч кимнинг калласига келмаган воқеа. Ақл ёшда эмас, бошда деб шуни айтсалар керак.

Шерхон ака дам олишга кетганларидан бери ҳеч бир жамият аъзоси Қултўранинг мушугини йўқламабди. Бошлиғини ҳурмат қилган унинг мушугинни ҳурмат қилмайдими? Бир муддатда, бутун жамият оёққа турди. Ҳамманинг боши қотган.

— Водариғ! Кўрдим деган одам йўғ-а, — Қултўранинг энсаси қотди. —Мушук бегона эмас эди-ку?!

Ўринбосарга ҳам осон бўлмади. Маслаҳат учун омбор мудирини ҳузурига чақиртирди.

— Бир кўйлакни биздан кўп йиртгансиз... Маслаҳат беринг! —Йиғламоқдан бери бўлиб, ёрдам сўради ўринбосар. — Бошимизга мусибат тушди. Мушук дайдиб чиқиб кетганмиш?

Омбор мудирини ҳам муаммонинг юки босди.

— Қаровсиз ташлаб кетишларига ишонмайман,— пешонасини ишқалаб ўйга толди омбор мудири.—Бирга олиб юрардилар. Ўрганиб қолган эдилар-да. Қоматларини алиф, рангларини тоза, кайфиятларини чоғ қилган мушукни ташлаб кетмаслар, ахир. Янаям билмадим...

— Ҳузур-ҳаловатни хумор қилиб чиқиб кетмаганмикан? Балким тузоқ қўйганлар бордир оёғининг учига тикилиб чайналди ўринбосар.

— Мумкин-мумкин, — омбор мудири ўринбосарнинг гапини қувватлади. — Оёғи ялпоқ одамнинг қўлидан нима ишлар келмайди, дейсиз.

Ўринбосарнинг жаҳли чиқди.

— Тўғри айтасиз. Эшакни миниб юрган одам боласига мушук нима деган гап. Кечқурун мажлис чақиртириб, бу масалани жамият аъзоларига билдирсаммикан? Биргалашиб ҳаракат қилардик. Кўп-кўп-да, барибир.

Мудир гапиришга оғиз жуфтлаётган эди, Ойтўла хола қўлида супурги тутганича эшикни очиб, ичкарига бош суқди.

—Хўжайин келдилар. Кутиб олмайсизларми?

Ўринбосар билан омбор мудири узун-қисқа бўлиб хонадан чиқди. Шерхон ака машинадан тушиб, зинапояга оёқ босаркан, хушвақт ва бахтиёр эди. Пешвоз чиққан омбор мудири ва ўринбосарга чап қўлларини узатдилар. Чунки, ўнг қўллари банд, мушукни қўлтиқлаб олган эдилар-да.

Турсунбой БОЙМИРОВ

Сизни севиб қолганимни мактубда баён этдим

МУҲАББАТ ЁЛҒОНЛАРИ

Сени мард йигит деб адашдим

Қўлимга қалам олдим-у, қалбим тубини олов мисол ёқиб, осмонларга сапчишга шай турган туйғулар-у, юрак азобларини баён этишга қурбим етармикин, деган ўйлар исканжасига бота бошлаяпман. Бу мактуб ила бугун сизни ниқобингизни олиб ташлашга жазм этдим. Бироқ буларни охирига қадар ўқиб чиқиш, ана ундан кейин одилона қарор чиқариб, менинг ожизлик билан билдирган эътирозимни қабул қилишга сизнинг бардошингиз етармикин?

Биринчи танишувимиз ёдингиздами? Ўшанда сизнинг ҳар бир сўзингиздан, кўрсатаётган лутфингиздан ўзим учун ғайритабиий бўлган қандайдир ёруғликни пайқагандай бўлардим... Лекин бу нурлар бора-бора қабоҳат чангалига асир бўлиши мумкинлигини тасаввуримга ҳам сиғдиролмасдим... Сиз мени доимо "қироличам" дея атар эдингиз. Қанча қаршиликлар кўрсатишимга қарамай, ортимдан бир қадам ҳам қолмас, ҳамиша соя каби эргашиб юрардингиз. Меҳр кўзда, деган гапда жон бор, шекилли вақт ўтган сайин мен ҳам сизни бир дам кўрмасам туролмайдиган, дарслар давомида ҳам "тезроқ танаффус бўлса-ю, унинг олдига оққушдай елиб чиқсам, такаллуф гулдасталарига кўмилсам" дея хаёл сурадиган бўлдим... Сизни чин дилдан севиб қолгандим. Лекин буни рўйи рост ошкор этишга ҳар қандай қизга ҳам ибо пардалари тўсқинлик қилади. Олдингизга чопқиллаб чиқар эдим-у, лекин ўзимни бепарво, гапираётган гапларингизга эътибор бермаётгандай тутишга уринардим. Ҳарна бўлса ҳам кейинроқ дил изҳорларингизга жавоб олдингиз. Мен ҳам сизни севиб қолганимни мактуб орқали баён этдим. Сиз мени ҳатто ҳақиқий қироличалар ҳам орзу қилиши қийин бўлган ваъдалар қамровига кўмиб ташладингиз.. Бу ваъдалардан сармаст ҳолга келганимми ёки ўткинчи эҳтирослар таъсири остидами биз кутган воқеалар ривожи жуда ҳам тезлашиб кетди...

Ўша куниям сиз мени тинчлантирдингиз, қуюқ ваъдаларга кўмдингиз. Мен яна ишондим. Ёлғон билан бошланган севги ёлғон билан якунланиши мумкинлигини ўша лаҳзада ўйлаб ҳам кўрмагандим. Мен тобора сиздан узоқлашиб бораётганимни, сиз мендан қоча бошлаётганингизни сезган пайтим эса кеч бўлганди. Сиз мени янги ёлғонлар уюмига итқитиб кетаётган чоғда вужудим ичра яна бир вужуд ўсиб бораётганидан хабар топдингиз. Уйга боришим кераклигини, сиз тез орада одам юборишингизни, бу воқеалар сирли, жозибали ва қўрқинчли тушдай ўтиб кетишини қайта-қайта уқтирдингиз. Уйга келганимдан буён мана бир ойдан ортиқроқ вақт ўтди. Бу муддат менга минг асрдек бўлиб туюлади. Шу кунлар мобайнида ич-этимни еб, неча бор ўлиб тирилганим ёлғиз Яратганга аён. Бугун бу машъум дамда сизнинг уйланаётганингиз ҳақидаги хабарни эшитдим-у...

Мен энди нима қилай? Ота-онам, ака-ука, қариндош-уруғларим олдида нима деган одам бўлдим. У хаёлий ваъдалар қайга кетди? Ахир, сиз бевафога ўзимга ишонгандай ишонгандим-ку! Кичик деб ўйлаган катта хатоим учун табиат шунчалар жазолашини нега ўша лаҳзаларда ўйламадим?

Бу менинг сизга битган сўнгги мактубим. Қўрқманг, мен сизни бошқа безовта қилмайман, пойдевори энди қурилаётган турмушингизни ҳам бузмоқчи эмасман. Лекин истардимки, ҳеч қачон кўз олдингиздан менинг нигоҳларим кетмай, доимо сизни таъқиб этсин. Етим муҳаббатимизга боқиб охирги маротаба, "Алвидо, муҳаббат!" дея ҳайқираман. Сизга эса биргина тилагим. Илойим мендайин бахтсиз бўлманг.

О.нинг оҳу зорини оққа кўчирувчи Феруз БЕК

<u>Таҳририятдан:</u> **Ҳаётда учрайдиган муҳаббат алдовларига ҳам жазо тайин. Виждон азоби... У бахт "ўғри"сини бутун умр таъқиб этади, шу қийноқда ёндиради. Зеро, севги-муҳаббат ҳамманинг йўриғига тушавераdigан ўйинчоқ эмаски, бузилса қайта тузаладиган. Юраги тоза инсонларгина унинг қадрига етади, шу туйғу орқали қадр, меҳр топади. Уни асрашни ўрганайлик, азиз ёшлар!**

ЯНА МАЙКЛ ЖЕКСОН ҲАҚИДА

Машҳур моҳир ўйинчи ва ажойиб бастакор, улкан қобилиятга эга бўлган қўшиқчи Майкл Жексонни танимаган ёш бўлмаса керак.

Ҳозирги кунда "қўшиқчилар қироли" номига эга бўлган бу юлдуз 1958 йил АҚШнинг Индиана штатидаги Гари шаҳарчасида оддий ишчи оиласида таваллуд топган. Оилада фарзандлар кўп бўлишига қарамай, кичик Майклнинг отаси унда ўзгача қобилият борлигини сезиб, 5 ёшидан Майклни акалари билан маҳаллий йиғилишларда чиқишлар қилиб туришга имконият яратади. 1968 йилга келиб бу ака-укалар "Мотавн рекордс" билан шартнома имзолаб, "Жексонлар бешлиги" номли гуруҳ тузади. Албатта, бу гуруҳда Майкл етакчи қўшиқчи ва рақсга тушувчи бўлиб фаолият кўрсатади. Уларнинг биринчи мусиқий альбоми 1972 йилда чиқиб, у "Got to be there" деб номланган. Шундан кейин улар бутун дунёга машҳур бўлиб кетади.

Оилавий аҳволига келадиган бўлсак, Майкл Жексон 1994 йилга келиб, машҳур рок қўшиқчиси Элвис Пресли ҳамда таниқли актриса Прицила Преслиларнинг қизи бўлмиш Лиза Мария Преслига уйланади. Машҳурликдан Майклнинг боши осмонга етган бўлса-да, юзидаги оқ доғлари ҳақидаги одамларнинг баъзи уйдирмалари уни ҳамиша ички изтиробларга солади. Лекин бу уни мухлислар назаридан тушишига олиб келмайди, албатта.

Ҳаммани ҳайратга солувчи рақс санъати сирларини ўргатувчи устози Фатима исмли хонимдир. У бутун Жексонлар гуруҳида ноёб ўйин турларини ўрганган. Булар орасида Майклни синглиси — айни пайтдаги рок юлдузи ҳисобланмиш Жэнет Жексон ҳам бор.

Рустам СУЛАЙМОНОВ

АҚЛ ТИШЛАРИ

АҚЛИНГИЗ КЎПЛИГИДАН ДАЛОЛАТ ЭМАС

Ёшларнинг тишларида содир бўладиган ўзгариш уларнинг иш фаолияти учун жуда муҳим ҳисобланар экан. Жумладан, болалар 16 ёшга етганда доимий тишларнинг ҳаммаси чиқиб бўлишга улгуради. Шундан сўнг, 18-25 ёшга киргач, энг муҳим тишлар ҳисобланмиш моляр, яъни ақл тишлар пайдо бўла бошлайди. Стоматологларнинг таъкидлашича, бу жараён ёшлар учун муҳим давр ҳисобланар экан.

Гулнора Баҳриева, педиатр-стоматолог:

— Номидан кўриниб турганидек, ёшларимизда бундай тишлар чиқиши уларнинг етарлича ақлга тўлганлигидан дарак беради. Бир хил ёшларда бундай тишлар умуман чиқмайди, лекин бу маълум бир нуқсон ҳисобланмайди, албатта. Ақл тиши чиқиш жараёни оғир кечиб, у атрофдаги юмшоқ тўқималарни шикастлайди, овқатланганда оғриқ пайдо бўлиб, ҳаттоки ҳарорат кўтарилиб кетишини кузатиш мумкин. Бундай ҳолларда стоматолог маслаҳатисиз бирон-бир даво қўллаш асло ярамайди.

Дарҳақиқат тишлар ҳам тирик организм ҳисобланади. Шунинг учун ёшларимизда юқоридагидек ўзгаришлар сезилса, дарҳол мутахассис врач кўригидан ўтиш тавсия қилинади.

Рустам ТОҒАЙМУРОД

— Лотореядан ҳам ютса бўларкан...

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туман ҳокимияти томонидан Абдуллаева Санобар Маҳмудовна номига 2002 йил берилган № 0520644 рақамли патент йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

Черников Алексей Фёдорович номига 1996 йил берилган № 226812 рақамли имтиёзли йўл чиптаси йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманида яшовчи хусусий тадбиркор Баҳриддинов Нуриддин Зайниддиновичнинг думалоқ муҳр ва бурчак штампи йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика университети қошидаги педагогик лицей томонидан Муҳаммедов Дилшод Иброҳимовичга 1999 йилда берилган № 625630 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

Утерянный гос.ордер № 08-02/13727 от 25.03.93 Права собственности Бердникова Николая Федоровича на квартиру считать **не действительным.**

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги Чустий номли 278-ўрта мактаб томонидан Рустам Ахматович Игамбердиев номига 1996 йил берилган UZA №044481 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли **бекор қилинади.**

БОШҚОТИРМА

БЎЙИГА: 1. Рақам. 2. Сув жонивори. 3. Уй ҳайвони. 4. Йиртқич қуш. 5. Автомобиль русуми. 6. Пўлат арқон. 7. Спорт тури. 10. Дурадгорлик асбоби. 14. Уяли алоқа русуми. 16. Қулупнай. 17. Ботаник олим. 18. Шакли улкан ҳайвон шохини эслатувчи давлат. 20. Ёшлар телеканалидаги кўрсатув. 23. Қизғаниш. 24. Рўзғор идиши.

ЭНИГА: 2. Эстрада хонандаси. 8. Муқаддас китоблардан бири. 9. Рус эстрадаси юлдузи. 11. Хусни . . . 12. Гуллар шаҳри. 13. Хира, кулранг металл. 15. Ҳинд бадиий фильми. 16. Типратиканга ўхшаш, ўрдакбурунли ҳайвон. 18. Сайроқи қуш. 19. Расм, сурат. 21. Ботқоқликлар мамлакати. 22. Рад этмоқ. 24. Тропик мева. 25. Хушбўй ичимлик.

Тузувчи: Мавлуда ИМОМНАЗАРОВА

Turkiston
МУАССИС: «КАМОЛОТ» ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ҲАРАКАТИ

Газета Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитасида № 00012 рақам билан рўйхатдан ўтган.

Босишга топшириш вақти-21.00
Топширилди 21.00

1 2 3 4 5 6

Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2.

Бош муҳаррир: Салим АШУРОВ

Таҳрир ҳайъати: Ботир УБАЙДУЛЛАЕВ, Комил ЮСУПОВ, Аслиддин БОЛИЕВ, Юсуф ЖЎРАЕВ (Бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Рустам ҚОСИМОВ, Баҳодир МАХСИТОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Ислом ҲАМРО, Ғайрат ШОУМАРОВ, Авазхон СОДИҚОВ, Насриддин МУҲАММАДИЕВ, Шоазим МИНОВАРОВ, Ғаффор ҲОТАМОВ, Абдуғани ЖУМАЕВ

Вилоят мухбирлари:
Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятлари бўйича — Термизда: 8-37-622 —3-53-88
Бухоро ва Навоий вилоятлари бўйича — Бухорода: 8-36-52 — 23-37-44
Сирдарё, Жиззах ва Тошкент вилоятлари бўйича — Гулистонда: 8-36-72 — 24-02-86
Фарғона, Андижон вилоятлари бўйича — Фарғонада: 8-37-32 — 24-54-61
Самарқанд вилояти бўйича —Самарқандда: 8-36-62 —34-43-89
Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти бўйича — Урганчда: 8-362-22 — 6-50-55
Наманган вилояти бўйича — Наманганда: 8-36-922 — 6-10-70

Манзилимиз: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
Телефонлар: 133-95-97, Реклама бўлими: (3712) 133-79-69

Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Буюртма Г. — 556. Адади-8428

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

Навбатчи муҳаррир: Дилдора ТОИРОВА
Саҳифаловчи: Нодирбек ОРТИҚОВ